

Jaarverslag 2016

Gemeente Koggenland

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Leeswijzer.....	4
Programma's en beleidsvelden	6
Programma: Dienstverlening en bestuur.....	7
Programma Dienstverlening en Bestuur: wat heeft het gekost	13
Programma Dienstverlening en Bestuur: overzicht investeringen	14
Programma: Welzijn en Zorg	17
Programma Welzijn en Zorg: wat heeft het gekost?	28
Programma Welzijn en Zorg: overzicht investeringen.....	29
Programma: Wonen & Ondernemen.....	32
Programma Wonen en Ondernemen: wat heeft het gekost?.....	36
Programma Wonen en Ondernemen: overzicht investeringen	37
Financieel overzicht van de programma's wat heeft het gekost	40
Financieel overzicht van de programma's: overzicht investeringen	41
Paragrafen	42
Paragraaf stand van zaken uitvoering collegeprogramma 2014-2018.....	43
Paragraaf lokale heffingen.....	50
Paragraaf verbonden partijen.....	54
Paragraaf financiering	62
Paragraaf bedrijfsvoering	65
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.....	69
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	71
Paragraaf Grondbedrijf	78

Paragraaf Woningbedrijf	79
Fiscale paragraaf	82
Verklaring van de accountant.....	83

Opzet jaarstukken

De jaarrekening bestaat uit 3 onderdelen te weten:

- de programmaverantwoording (jaarverslag)
  - de paragrafen en
  - de financiële jaarrekening

De programmaverantwoording bestaat uit 3 programma's met in totaal 15 beleidsvelden, te weten:

- **Programma 1: Dienstverlening en bestuur**
  - **Beleidsvelden:**
    - Bestuur
    - Bedrijfsvoering
    - Algemene dekkingsmiddelen
    - Openbare orde en veiligheid
    - Burgerzaken
- **Programma 2: Welzijn en zorg**
  - **Beleidsvelden:**
    - Inkomensvoorzieningen
    - Jeugd 0-23 jaar
    - Sport, recreatie en sportaccommodaties
    - Zorg en voorzieningen
    - Kunst, cultuur en ontwikkeling
- **Programma 3: Wonen en ondernemen**
  - **Beleidsvelden:**
    - Omgevingstaken
    - Woningbedrijf
    - Grondbedrijf
    - Openbare ruimte
    - Economie en toerisme

Programma

In de jaarrekening wordt u op hoofdlijnen geïnformeerd over de realisatie van de speerpunten en politiek relevante zaken. Wij hebben er in zijn algemeenheid voor gekozen dat er vanaf € 25.000 verschil een verantwoording komt en zo nodig bij een lager bedrag als dat politieke relevantie heeft. Per beleidsveld worden realisatie van de speerpunten benoemd en indien nodig, toegelicht. Als er voor een beleidsveld in de begroting geen speerpunt is benoemd wordt het beleidsveld niet verder uitgewerkt.

De realisatie van het speerpunt kan worden gevolgd vanaf de begroting, via de zomernotitie tot en met het jaarverslag. We geven als volgt een overzicht van de realisatie per speerpunt over de inhoud, de financiën, de planning en de risico's:

 betekent: volgens planning

 betekent: minder goed dan gepland

 betekent: beter dan gepland

Wat heeft het gekost?

Na de toelichting op de beleidsvelden treft u respectievelijk aan:

- een totaaloverzicht van de baten en lasten van het betreffende programma,
- vervolgens een overzicht van investeringen aan die betrekking hebben op het programma en
- aan het einde van het programma de financiële verantwoording met toelichting.

Aan het einde van de drie programma's is een totaal overzicht opgenomen van baten en lasten van de totale jaarrekening, inclusief het resultaat.

Paragrafen

In het tweede deel van de jaarrekening gaan we allereerst in op de voortgang van realisatie van het collegeprogramma 2014-2018 "Doorpakken 2.0". Een overzicht van de resultaten met toelichting treft u aan. Verder treft u de volgende paragrafen aan:

- Lokale heffingen
- Verbonden partijen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Weerstandsvermogen en risico-inventarisatie
- Grondbedrijf
- Woningbedrijf
- Fiscale paragraaf

Deze paragrafen zijn verplicht op grond van het bepaalde in het Besluit Begroting en Verantwoording. Daarnaast zijn twee paragrafen toegevoegd de paragraaf woningbedrijf en de fiscale paragraaf. Deze laatste paragraaf gaat in op de invoering van de vennootschapsbelasting voor de gemeenten.

Programma's en beleidsvelden

Financieel overzicht van de programma's: wat heeft het gekost?

Wat heeft het gekost?

Programma		Jaarrekening 2015	Primaire begroting 2016	Begroting 2016 na wijziging	Rekening 2016	Voordeel Nadeel
Dienstverlening en bestuur, exclusief reserves Dienstverlening en bestuur, mutaties reserves Dienstverlening en bestuur, totaal Welzijn en zorg, totaal Wonen en ondernemen, totaal	Lasten:					
		€ 18.136.863	€ 19.590.051	€ 20.232.478	€ 18.235.023	
		€ 8.040.323	€ 347.425	€ 347.425	€ 1.651.917	
		€ 26.177.186	€ 19.937.476	€ 20.579.903	€ 19.886.940	
		€ 16.611.993	€ 17.601.667	€ 17.626.646	€ 16.606.889	
		€ 13.779.133	€ 13.980.259	€ 14.793.785	€ 15.467.876	
	Totaal lasten:	€ 56.568.312	€ 51.519.402	€ 53.000.334	€ 51.961.704	N
	Baten:					
		€ 39.488.594	€ 38.917.896	€ 39.657.732	€ 39.027.308	
		€ 2.232.189	€ 1.352.566	€ 2.138.924	€ 2.295.436	
	€ 41.720.783	€ 40.270.462	€ 41.796.656	€ 41.322.744		
	€ 7.666.998	€ 3.684.780	€ 3.539.508	€ 3.645.122		
	€ 9.784.736	€ 7.564.160	€ 7.664.170	€ 8.211.051		
Totaal baten:	€ 59.172.517	€ 51.519.402	€ 53.000.334	€ 53.178.917	V	
Voordelig saldo programma's na bestemming		€ 2.604.205	€ -	€ -	€ 1.217.212	V

Speerpunt	Doelstelling 2016				Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Plan van aanpak dienstverlening	Opgenomen acties ter verbetering dienstverlening eind 2016 uitvoeren				Plan van aanpak dienstverlening uitvoeren	<p>Het project borging visie op dienstverlening is conform planning afgerond. Projectresultaat is:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Visie is vertaald in afdelings- en medewerkersplannen - Visie is verwerkt in communicatieplan 2017 - Visie is extern beschikbaar - Visie wordt gemeten en gemonitord - Inwoners zien gemakkelijk wat wij voor ze kunnen betekenen - Vervolg acties verbetering dienstverlening in kaart gebracht en in planning gezet - Aanpassingen uitgedragen in woord en beeld <p>Hiermee leggen wij de basis voor verdere verbetering van onze dienstverlening.</p>
Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting	
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓		
Zomernotitie 2016					Niet in de Zomernotitie 2016 opgenomen	
3 ^e kwartaalrapportage 2016	✓	✓	✓	✓	Projectopdracht wordt uitgevoerd. Opdracht gegeven tot verbetering van de website.	
Jaarverslag 2016	✓	✓	✓	✓	<p>Concreet resultaat is de nieuwe website waarbinnen de functionaliteit is uitgebreid: de inwoner kan deel van de dienstverlening nu online regelen. Maar ook werken op afspraak en de verplaatsing van onze receptie naar de balie bij Burgerzaken zijn doorgevoerd. Activiteiten ter verbetering van onze dienstverlening hebben we geborgd in ons regulier werk o.a. door het op te nemen in onze medewerkersplannen en structureel dienstverleningsoverleg met de portefeuillehouder.</p>	

Overige ontwikkelingen	Consequenties	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Toelichting	
Dorpsgesprekken	Het college is gestart met het voeren van dorpsgesprekken. Het college gaat met inwoners in gesprek over de leefbaarheid van hun dorp en hoe hun dorp ook op langere termijn leefbaar blijft. Uitgangspunt daarbij is dat inwoners hierin een maximale verantwoordelijkheid nemen en de gemeente een faciliterende houding heeft.	In gesprek met onze inwoners over de (toekomstige) leefbaarheid van hun dorp.	✓	✓	✓	✓	<p>In december is het 3^e dorpsgesprek in de Zuidermeer gevoerd. Via de website worden de inwoners op de hoogte gehouden van de vorderingen van de diverse werkgroepen in hun dorp.</p> <p>De raad heeft een besluit genomen over de inzet van een budget van 1 miljoen t.b.v. vitale kernen.</p>

Overige ontwikkelingen		Consequenties	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Toelichting
Informatiemanagement	Het belang van informatievoorzienig en automatisering neemt steeds meer toe. Het is de basis voor de dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers. Daarnaast noodzakelijk om de extra taken vanuit decentralisaties te vervullen en om verder regionale samenwerking mogelijk te maken. Ook vanuit de landelijke overheid worden steeds meer eisen gesteld aan informatievoorziening en automatisering.	Deze ontwikkelingen brengen de volgende uitdagingen met zich mee: <ul style="list-style-type: none"> • Extra taken met minder geld • Hoge eisen aan onze dienstverlening (vanuit rijk én inwoners/ondernemers) • Minimale administratieve lasten 	✓	✓	✓	✓	Alle Westfriese colleges hebben ingestemd met het project Harmonisatie West-Fries informatielandschap De gevolgen van de gewijzigde Najaarsrapportage 2016 van SSC DeSom passen binnen het budget zoals dat bij de zomernotitie 2016 is aangepast.
Vorbereiding invoering Vennootschapsbelasting (Vpb)	De gevolgen van de invoering de wet modernisering vennootschapsbelasting overheidsondernemingen zijn nog niet in alle gevallen duidelijk.				✓		De economische activiteiten hebben we in beeld. Voor de grondexploitaties zijn we VPB-plichtig. Er is door de West-Friese gemeenten een rekenmodel ontwikkeld. Dit rekenmodel is voorgelegd aan het Bureau Belastingplicht Overheids-ondernemingen (BBO). Voor het gemeentelijk woningbedrijf opteren we "normaal vermogensbeheer" dus niet VPB plichtig. Dit standpunt is ingediend bij BBO die in overleg treedt met het Ministerie van Financiën.

Overige ontwikkelingen	Consequenties	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Toelichting
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	Jaarlijks ontvangen we de mei-, september- en december circulaire voor het gemeentefonds van het Ministerie van Binnenlandse zaken. Hierin staan de ontwikkelingen voor de algemene uitkering en het sociaal domein. De uitkering voor het sociaal domein wordt in programma 2 verantwoord.					In 2016 hebben we € 534.000 meer ontvangen dan geraamd. Hiervan heeft € 180.000 betrekking op verhoging instroom asielzoekers en staan dus kosten tegenover. Het niet in 2016 besteedde deel ad € 111.000 is gereserveerd in verband mogelijke terugbetaling aan het Rijk. Daarnaast is € 100.000 gereserveerd voor terugbetaling in 2017 in verband met onderuitputting van de rijksbegroting 2016. Het budgettair voordeel voor 2016 komt hierdoor op € 323.000.

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Vaststellen integraal veiligheidsplan	90% inwoners voelen zich veilig in eigen buurt 99% inwoners voelen zich vaak veilig in eigen buurt 5% daling woning- en bedrijfsinbraken 10% daling sociale overlast rondhangende jongeren kaders stellen aan beleidsprogramma's brandweer en ambulancezorg	een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners	<p>- De Veiligheidsmonitor komt pas eind 2017 uit. Hierdoor is nog geen inzicht in de ontwikkeling van de veiligheidsbeleving van onze inwoners.</p> <p>- Er zijn diverse inbraakpreventieavonden door bewoners georganiseerd waarbij de gemeente een faciliterende rol had. Daarnaast bestaan er inmiddels 45 buurtwhatsappgroepen, heeft burgernet Koggenland 2.472 deelnemers en stuurt de gemeente besmettingsbrieven indien zich een woninginbraak heeft voorgedaan. T.o.v. 2015 is er een daling van 38% in woninginbraken en een stijging van 24% in bedrijfsinbraken.</p> <p>- De jongerenwerkers, politie, het zorgteam en cluster Integrale Veiligheid staan in nauw contact met elkaar. Samen wordt het plan van aanpak 'Jeugd op Straat in Koggenland' uitgevoerd. Meldingen van Meldpunt Koggenland betreffende jeugdoverlast worden de eerstvolgende werkdag opgepakt. T.o.v. 2015 is er een daling van 21% jeugd gerelateerde incidenten.</p>

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓	
Zomernotitie 2016	✓	✓	✓	✓	Uitvoeringsprogramma 2016 is vastgesteld. Overeenkomstig planning wordt het programma uitgevoerd.
3 ^e kwartaalrapportage 2016	✓	✓	✓	✓	In juli 2016 raad geïnformeerd over de stand van zaken in de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma integrale veiligheid.
Jaarverslag 2016	✓	✓	✓	✓	

Overige ontwikkelingen		Consequenties	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Toelichting
Programma 'Zuipen en slikken is voor losers'	Programma 'Zuipen en slikken is voor losers' starten en daarmee (blijven) inzetten op vermindering van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren.	Koggenland neemt deel aan het (boven) regionale programma 'In control of Alcohol & Drugs' en start dit jaar met een lokaal programma met als werktitel 'Zuipen en slikken is voor losers'	✓	✓	✓	✓	In augustus bent u geïnformeerd over de acties voor het laatste halfjaar. Deze zijn inmiddels uitgezet en lopen door in 2017.
Voorkomen van vermenging boven- en onderwereld.	Bibob beleidslijn 2016 aanpassen en implementeren.	In 2016 voert Koggenland al de Bibob beleidslijn 2016 uit. Daarnaast volgt Koggenland de landelijke- en regionale ontwikkelingen op dit gebied.	✓	✓	✓	✓	In 2016 is de nieuwe beleidslijn vastgesteld. Deze treedt 1-1-2017 in werking. Ook neemt Koggenland deel aan een regionale werkgroep van de RUD NH om gezamenlijk de beleidslijn Bibob Milieu op te zetten.
Voorkomen van vermenging boven- en onderwereld.	Beleid Opiumwet artikel 13B	Op grond van artikel 13B Opiumwet kan de burgemeester drugspanden sluiten.	✓	✓	✓	✓	In december 2016 is beleid vastgesteld voor de uitvoering van artikel 13B Opiumwet.
Vermindering van high-impact criminaliteit		Structurele aandacht in lokale media en Social Media, blijven versturen van zogenoemde besmettingsbrieven, bijeenkomsten + trainingen organiseren (bv. Veilig Wonen bijeenkomst of inbraakpreventieavonden).	✓	✓	✓	✓	In de week van de veiligheid (10 t/m 16 oktober) hebben wij extra aandacht besteed aan high-impact criminaliteit door middel van een bijeenkomst voor inwoners en communicatie in Koggenieuws. Maandelijks verschijnen er berichten in het Koggenieuws en op sociale media over diverse veiligheidsonderwerpen.

Programma Dienstverlening en Bestuur: wat heeft het gekost

Beleidsvelden		Jaarrekening 2015	Primaire begroting 2016	Begroting 2016 na wijziging	Rekening 2016	Voordeel Nadeel
Bestuur Bedrijfsvoering Burgerzaken Algemene dekkingsmiddelen Openbare orde en veiligheid	Lasten:					
		€ 357.788	€ 492.500	€ 517.500	€ 471.368	
		€ 15.403.465	€ 17.087.060	€ 17.683.377	€ 15.649.636	
		€ 268.826	€ 172.351	€ 172.351	€ 254.595	
		€ 8.230.110	€ 595.211	€ 634.321	€ 1.952.487	
		€ 1.916.997	€ 1.590.354	€ 1.572.354	€ 1.558.854	
	Totaal lasten:	€ 26.177.186	€ 19.937.476	€ 20.579.903	€ 19.886.940	N
	Baten:					
		€ 21.899	€ 5.000	€ 5.000	€ 2.766	
		€ 5.704.184	€ 5.980.426	€ 6.278.376	€ 5.230.581	
	€ 407.829	€ 334.500	€ 334.500	€ 432.702		
	€ 35.581.608	€ 33.949.936	€ 35.178.180	€ 35.627.229		
	€ 5.263	€ 600	€ 600	€ 29.466		
Totaal baten:	€ 41.720.783	€ 40.270.462	€ 41.796.656	€ 41.322.744	V	
Saldo programma incl.mutaties reserves		€ 15.543.597	€ 20.332.986	€ 21.216.753	€ 21.435.804	V

Programma Dienstverlening en Bestuur: overzicht investeringen

Beleidsveld	Investerings					Toelichting
	Restant in 2016 van beschikbaar gesteld krediet	nieuw beschikbaar gesteld in 2016	Realisatie 2016	Restant krediet 2016	Datum besluit	
omschrijving krediet	2016					
Bedrijfsvoering						
<i>Kredieten tlv reserves</i>						
Invoering VPB	€ 8.614	€ 17.500	€ 25.319	€ 795	RB 23-02-2015	Afsluiten
<i>subtotaal kredieten tlv reserves</i>	€ 8.614	€ 17.500	€ 25.319	€ 795		
<i>kredieten naar balans</i>						
Aanpassing gemeentehuis 2015	€ 32.501	€ -	€ 22.030	€ 10.471	RB 28-09-2015	Afgerond in 2016. Afsluiten
Renovatie dwingel 3 en 3A	€ 485.345	€ -	€ 378.946	€ 106.400	RB 28-09-2015	Afgerond in 2016. Afsluiten
I&A Plan 2014	€ 293.168	€ -	€ 92.438	€ 200.730	RB 10-02-2014	Afsluiten, restant krediet was niet nodig gelet op overgang naar SSC DeSom.
Uitvoering I&A plan 2015	€ 545.856	€ -	€ 141.264	€ 404.593	CB 16-12-2014	Uitgaven uitgesteld naar 2017 waardoor het krediet nodig is voor werkzaamheden in 2017.
I&A plan 2016	€ -	€ 110.000	€ 26.410	€ 83.590	CB 5-4-2016	Uitgaven uitgesteld naar 2017/2018 zoals invoeren BRP, Harmonisatieprojecten en koppelingen.
Hypothecaire geldlening	€ -14.668	€ -	€ -14.668	€ -		aflossing restant geldlening, afsluiten.
<i>subtotaal kredieten naar balans</i>	€ 1.342.203	€ 110.000	€ 646.419	€ 805.783		
Totaal beleidsveld bedrijfsvoering	€ 1.350.817	€ 127.500	€ 671.738	€ 806.579		
Algemeen bestuur						
<i>Kredieten tlv reserves</i>						
Ondersteuning inkoop&aanbesteding	€ 60.000	€ -	€ 29.674	€ 30.326	RB 26-05-2014	Krediet loopt door t/m juni 2017
Ondersteuning BGT	€ 50.270	€ -	€ -	€ 50.270	RB 26-05-2014	Afsluiten
Ondersteuning Financien	€ 6.571	€ -	€ -	€ 6.571	RB 26-05-2014	Afsluiten
Samenwerking KOM-gemeenten	€ 38.637	€ -	€ -1.050	€ 39.687	CB 24-02-2015	Krediet loopt door in 2017 en wordt ingezet voor nieuwe regionale samenwerkings projecten en nog te ontvangen facturen KOM samenwerking.
Samenwerking West-Friese 7 en KOM	€ -	€ 50.000	€ 5.247	€ 44.753	CB 25-10-2016	Krediet loopt door in 2017 en wordt ingezet voor regionale samenwerking o.a. programma Harmonisatie Westfries informatielandschap.
Plan van aanpak dienstverlening	€ -	€ 25.000	€ 16.033	€ 8.967	CB 25-10-2016	Krediet ingezet voor nieuwe website (als onderdeel plan van aanpak dienstverlening). Restant budget voor doortontwikkeling digitale dienstverlening.
Totaal beleidsveld algemeen bestuur tlv reserves	€ 155.478	€ 75.000	€ 49.903	€ 180.575		
Totaal Programma Dienstverlening & bestuur	€ 1.506.295	€ 202.500	€ 721.642	€ 987.153		

Programma Dienstverlening en Bestuur: financiële verantwoording

De opvallende verschillen groter dan € 25.000 ten opzichte van de begroting 2016 binnen dit programma zijn:

Beleidsveld Bestuur: € 44.000 Voordeel

Het voordeel op het beleidsveld bestuur kan als volgt worden verklaard:

- Er is € 25.000 minder uitgegeven voor geraamde investeringen.
- Op het onderdeel rechtsbescherming is € 32.000 meer uitgegeven dan geraamd als gevolg van meerdere langdurige zeer complexe rechtsgedingen waarbij het noodzakelijk was om externe advisering in te winnen. Het betreffen voornamelijk privaatrechtelijke procedures.
- Daarnaast zijn meerdere kleine voordelen op diverse posten binnen het beleidsveld welke tezamen een voordeel opleveren van € 51.000.

Beleidsveld Bedrijfsvoering: € 986.000 Voordeel

Het saldo van de bedrijfsvoering wordt met name veroorzaakt door:

- Automatisering voordeel € 380.000
Op het gebied van onze automatisering sprake van een netto voordeel van € 266.000 (€ 114.000 dekking vanuit de reserves). Voor een deel van de investeringen geldt dat die voortkomen uit onze aansluiting bij Desom, dit leidt tot lagere kapitaallasten. Verder is een aantal projecten nog niet uitgevoerd in 2016. Ook dit leidt tot lagere kapitaallasten en lagere kosten voor ondersteuning van derden in 2016 voor deze projecten.
- Huisvesting en Facilitaire zaken voordeel € 76.000
Dit verschil is met name te verklaren door lagere kapitaallasten, lagere telefoonkosten en lagere drukwerkkosten.
- Diversen voordeel € 51.000
een incidentele onderschrijding, omdat de WGA (werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten) gaat stijgen door de WGA-Flex die gaat komen per 1-1-2017.

➤ **Personeelslasten voordeel € 459.000**

	Begroot	werkelijk	saldo
Loonsom 2016	€ 9.070.756	€ 8.707.106	€ 363.650

In hoofdlijnen kan het verschil als volgt worden verklaard:

- In de loonsom 2016 was een vacatureruimte opgenomen van € 475.000 die in 2016 maar gedeeltelijk is ingevuld. De rest van de vacatures worden 2017 ingevuld (voordeel). Tegenover deze besparing komt er verhoging van de post tijdelijke vervanging. Die is mogelijk om de continuïteit van onze dienstverlening te garanderen.
- In 2016 is € 47.000 minder uitbetaald aan voormalig personeel als gevolg van pensionering en einde wachtgeld (voordeel).
- In de loonsom is het incidentele nadeel voor het individueel keuzebudget ad € 242.000 opgevangen (nadeel).

Vervanging (voordeel)

	Begroot	werkelijk	saldo
tijdelijke vervanging	€ 174.869	€ 396.007	-€ 221.138
detachering	€ 0	-€ 151.536	€ 151.536
Ontvangsten UWV, WIA	-€ 23.386	-€ 99.121	€ 75.735
Saldo	€ 151.483	€ 145.350	€ 6.133

Voor medewerkers met ziekteverlof wordt van het UWV, WIA en WGA een vergoeding ontvangen. Deze middelen worden ingezet voor inhuur van personeel. Daarnaast wordt in 2016 per saldo een voordeel ontstaan van afgrond € 6.000.

Vorbereiding en toezicht (voordeel)

	Begroot	werkelijk	saldo
Vorbereiding en toezicht	-€ 100.000	-€ 165.000	€ 65.000
Saldo	-€ 100.000	-€ 165.000	€ 65.000

Als gevolg van de aantrekkende woningmarkt zijn er meer werkzaamheden voor het grondbedrijf verricht.

Beleidsveld Burgerzaken: voordeel 16.000

In 2016 is, na aftrek voor de rijksleges, per saldo € 16.000 meer leges ontvangen dan geraamd, o.a. vanwege het feit dat kinderen niet meer bijgeschreven mogen worden op het paspoort van de ouders zijn meer paspoorten aangevraagd.

Beleidsveld Algemene Dekkingsmiddelen:

incl mutaties reserves nadeel € 869.000

excl mutaties reserves voordeel € 278.000

Het saldo van de algemene dekkingsmiddelen wordt met name veroorzaakt door:

- Mutaties reserves nadeel € 1.148.000
Het nadeel op deze post wordt met name veroorzaakt door niet geraamde stortingen en onttrekkingen binnen het sociale domein waarvan uw raad heeft besloten dat deze middelen budgettair neutraal in de rekening en begroting worden verwerkt.
- Nutsbedrijven nadeel 56.000
Lagere dividendgeldenuitkering door lagere winst van de BNG en nutsbedrijven
- Gemeentefondsuitkering voordeel € 323.000
In 2016 hebben we € 534.000 meer ontvangen dan geraamd. Hiervan heeft € 180.000 betrekking op verhoging instroom vluchtelingen en staan dus kosten tegenover. Het niet besteedde deel ad € 111.000 is gereserveerd in verband mogelijke terugbetaling aan het Rijk. Daarnaast € 100.000 is gereserveerd voor terugbetaling in 2017 in verband met onderuitputting van de rijksbegroting 2016. Het budgettair voordeel voor 2016 komt hierdoor op € 323.000.
- Post onvoorzien/nieuw beleid voordeel € 84.000
Het niet besteedde deel van de post onvoorzien komt ten gunste van het rekeningresultaat.

- Kostenplaats kapitaallasten nadeel € 129.000
Lagere renteontvangst van het woningbedrijf ad € 50.000 als gevolg van de lagere boekwaarde per 1-1-2016 in verband met de verkoop van woningen in 2015 en lagere rente ontvangst ad € 104.000 van het grondbedrijf als gevolg van gewijzigde begrotingsvoorschriften. We mogen geen rente meer toerekenen aan de gronden die niet in exploitatie zijn.
Voor rente kort geld zijn geen kosten gemaakt, geraamd was € 32.000. In 2016 hebben we geen geldleningen aangetrokken.
- Overig
  - Re-integratie Werksaam voordeel € 31.000
Betreft een afrekening van 2015.
  - Veiligheidsregio voordeel € 45.000
Budget was opgenomen als verplichting voor overname roerende zaken, is inmiddels afgewikkeld.

Beleidsveld Openbare orde en veiligheid voordeel € 42.000

In 2016 zijn er geen bijzondere zaken die toelichting vereisen.

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Monitoring WerkSaam West-Friesland op resultaten	Het bestand stijgt niet ten opzichte van 2015; Stimuleren zelfstandig ondernemerschap door middel van uitstroom uit de bijstand, 5 voor heel West-Friesland; Het beschikbare budget voor het programma re-integratie is taakstellend voor de uitgaven van WerkSaam West-Friesland; 10% meer plaatsingen door inzet van diverse instrumenten/activiteiten dan in 2015; Maximaal 9fte beschutte werkplekken creëren voor heel West-Friesland .	Samen met de zes andere West-Friese gemeenten een bijdrage leveren aan beleid. Werkzaam WF is een GR die het beleidsplan uitvoert. De uitvoering is een gezamenlijke verantwoording van de zeven West-Friese gemeenten; Meten van tevredenheid van werkgevers door WerkSaam WF.	Door het beperken van de instroom en het vergroten van de uitstroom heeft WerkSaam Westfriesland de uitkeringskosten omlaag gebracht. Uitkeringsgerechtigden zijn door de consultants en coaches geadviseerd over zelfstandig ondernemerschap. Er zijn in 2016 totaal 584 personen geplaatst op een werkplek. Er zijn 9 personen (niet 9fte) ingestroomd in beschut werk.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Programmabegroting 2016					
Zomernotitie 2016					Verandering doelstelling: beperken instroom door preventiequote omdat het bestand toeneemt en er is een risico dat het BUIG-budget ontoereikend is.
3 ^e kwartaalrapportage 2016					Uitkeringsbestand WerkSaam blijft stijgen waardoor risico van een ontoereikend BUIG-budget blijft bestaan. Risico is beperkt tot 5% van de overschrijding. Stimulatie ondernemerschap en verrichten meer plaatsingen is er een kleine voorstand. De 32 beschutte werkplekken kunnen niet worden gerealiseerd. De doelstelling is bijgesteld tot maximaal 9 fte voor heel Westfriesland.
Jaarverslag 2016					Het gehele West-Friese uitkeringsbestand is licht gestegen ten opzichte van 2015 van 3.250 naar 3.336 uitkeringsgerechtigden. Er zijn 25 West-Friese uitkeringsgerechtigden uitgestroomd als zelfstandige. In 2015 was deze uitstroom 24. Dit doel is door Werkzaam West-Friesland behaald. In 2015 waren er 502 plaatsingen gerealiseerd voor West-Friesland. Het doel voor 2016 was 552 plaatsingen. Het doel is dus ruimschoots behaald door Werkzaam West-Friesland met 584 plaatsingen. Het doel van 9 fte beschutte werkplekken is niet behaald, wel zijn er negen personen ingestroomd in beschut werk.

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Monitoring uitvoering van beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening West-Friesland	Maximaal 10% uitval tijdens het traject schuldhulpverlening van het gehele bestand in 2016. Uitbreiding aantal tot stand gebrachte (minnelijke) schuldregelingen met 5% ten opzichte van 2015. Uitbreiding aantal succesvol afgeronde schuldbemiddelingstrajecten met 5% ten opzichte van 2015.	Uitvoering geven aan het integrale beleidsplan schuldhulpverlening door middel van intakes die het Zorgteam uitvoert. Uitvoering van de feitelijke schuldhulpverlening gebeurt door een externe partner.	Integrale schuldhulpverlening uitgevoerd conform beleidsplan. Intakes deed het Zorgteam Koggeland, de uitvoering van het verdere schuldhulptraject is gebeurd door een externe partner. Het beleidsplan werd geëvalueerd.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓	
Zomernotitie 2016	✓	✓	✓	✓	Evaluatie is voor de zomer gezonden aan de raad. Uiterlijk het 4e kwartaal 2016 wordt een nieuw regionaal beleidsplan schuldhulpverlening ter vaststelling aangeboden aan de raad.
3 ^e kwartaalrapportage 2016	✓	✓	✓	✓	Uit evaluatie regionaal beleidsplan is de conclusie dat meten van doelstellingen lastig is. Omdat het ministerie van SZW wetswijzigingen heeft aangekondigd is voor het opstellen van een nieuw beleidsplan geen tijdspad opgesteld.
Jaarverslag 2016	✓	✓		✓	Over 2016 zijn nog geen cijfers bekend. Uit de evaluatie van het beleidsplan blijkt dat het aantal afgeronde trajecten in 2014 97% was (n=24) en in 2015 was dit 78% (n=18). In het klanttevredenheidsonderzoek op West Fries niveau geeft 72% van de deelnemers aan dat hun financiële problemen door de deelname aan het schuldhulpverleningstraject zijn opgelost. Het opstellen van het nieuwe regionale beleidsplan is verschoven naar het eerste kwartaal van 2017. De continuïteit van de schuldhulpverlening blijft gewaarborgd doordat het contract met de huidige externe uitvoerder is verlengd tot en met maart 2018.

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Verschuiving van inzet van specialistische hulp (2 ^e lijn) naar 0 ^{de} en 1 ^e lijn	<p>Per 1 juli 2015 is de verhouding van de nieuwe aanmeldingen tweedelijnszorg (specialistische hulp) 35% tegen 65% 0de en 1e lijnzorg (door Zorgteam Koggenland). Doel is vermindering van inzet van specialistische hulp met 10 % in 2016.</p> <p>Ondersteunen en versterken zelfredzaamheid ouders/verzorgers t.a.v. opvoeding, versterken signaleringsfunctie en voortzetten/behouden van bereik van vindplaatsen binnen de gemeente.</p>	Inzetten op preventie, scholing medewerkers zorgteam, profileren zorgteam, interne bedrijfsvoering afstemmen en optimaliseren werkafspraken met zorgaanbieders	<p>Passende hulp en ondersteuning geboden aan 216 jeugdigen in 2016.</p> <p>In 2016 hebben diverse preventie en voorlichtingsbijeenkomsten plaatsgevonden. Voorbeelden zijn de theatervoorstelling Playback over de gevaren van drugsgebruik en de koffieochtenden op het consultatiebureau.</p> <p>Medewerkers diverse malen gedurende jaar geschoold (o.a. nieuw registratiesysteem en veiligheid).</p> <p>In Koggenieuws elke keer aandacht voor een ander onderdeel binnen het Zorgteam;</p> <p>Daarnaast zijn de werkafspraken met onze partners (w.o. Veilig Thuis, de huisartsen, zorgaanbieders) verder verrijkt.</p>

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓	
Zomernotitie 2016		✓	✓	✓	In voorjaar 2016 informatieavonden georganiseerd over positief opvoeden. Deze lopen door tot het voorjaar van 2017. In samenwerking met consultatiebureaus worden koffieochtenden georganiseerd.
3 ^e kwartaalrapportage 2016			✓	✓	42% van meldingen wordt afgehandeld in 2e lijn en 58% in 1e of 0e lijn, ondanks een zorgvuldige afweging. Gemeente heeft niet altijd invloed op instroom naar gespecialiseerde hulp. Overschrijding budget met € 730.000 verwacht.
Jaarverslag 2016			✓	✓	Kenmerkend over 2016 is een lagere instroom in combinatie met een verschuiving naar 'duurdere' zorg. Van deze instroom is 48% opgelost in de tweedelijnszorg versus 52% in de 0 ^e en 1 ^e lijn. Er is een overschrijding van het budget van ingekochte gespecialiseerde zorg van € 584.000. De overschrijding van de jeugdzorg is overeenkomstig de landelijke tendens. Dit wil echter niet zeggen dat er een andere samenstelling is van de jeugdigen. Het saldo van de totale ontvangst via de integratieuitkering jeugd en de totale lasten jeugd die hierop betrekking hebben is een overschrijding van ca. € 400.000.

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Structureel inzetten extra 12 uren schoolmaatschappelijk werk (Smw) in Zorgteam Koggenland	Versterken zorgteam Koggenland in de 1 ^e lijn	Het Smw blijft de schakel tussen basisonderwijs en Zorgteam Koggenland waardoor we vroegtijdig blijven signaleren in het kader van preventie. Het Smw maakt deel uit van het Zorgadviesteam op scholen.	Het Smw is vast onderdeel van de zorgteams op de basisscholen en (indien gewenst) aanwezig bij het Knooppuntenoverleg.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓	
Zomernotitie 2016	✓	✓	✓	✓	In afstemming met Samis wordt een traject voor gemeentelijke indiensttreding per 1-1-2017 voorbereid. Traject wordt met voorrang afgerond i.v.m. werkzekerheid van betrokkenen.
3 ^e kwartaalrapportage 2016	✓	✓	✓	✓	Huige (school)maatschappelijk werkers treden per 1-1-2017 in dienst van de gemeente. Het Smw is vast onderdeel van zorgteams op basisscholen en aanwezig bij Knooppuntenoverleg.
Jaarverslag 2016	✓	✓	✓	✓	De smw'ers zijn de schakel tussen de basisscholen en het Zorgteam Koggenland. Inmiddels zijn de smw'ers goed 'ingeburgerd' op de scholen en weet het onderwijs hen goed en tijdig te vinden. De samenwerking verloopt goed. Traject van in gemeentelijke indiensttreding is afgerond.

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Ontwikkelen visie met Stichting Peuterspeelzaalwerk en uitwerken besluitvorming kerntaken discussie	In samenwerking met onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk verder optimaliseren van een dekkend aanbod van voor- en vroegschoolse educatie in de voorschoolse periode en toeleiding waarbij vroeg signalering centraal staat	Afstemmen van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang waarbij samenwerking tussen kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, onderwijs en een doorgaande lijn centraal staat. Verder optimaliseren van een dekkend aanbod voor de doelgroep 0-4 jarigen ter voorbereiding op het onderwijs	De doelstelling van de harmonisatie is met ingang van 1-1-2017 gehaald. De uitgangspunten zoals geformuleerd als basis voor invulling van de harmonisatie zijn opgenomen in de beleidsregel Peuteropvang Koggenland 2017.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓	
Zomernotitie 2016	✓	✓	✓	✓	Harmonisatie van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang verloopt volgens planning. Er wordt een breed gedragen visie geformuleerd. Streven is een ingangsdatum van 1-1-2017.
3 ^e kwartaalrapportage 2016	✓	✓	✓	✓	In juli 2016 zijn uitgangspunten geformuleerd als basis voor de invulling van de harmonisatie. Optimalisatie van een dekkend aanbod met centraal vroeg signalering en voorbereiding op de basisschool. Onderscheid peuterspeelzaal en kinderopvang verdwijnt.
Jaarverslag 2016	✓	✓	✓	✓	In september 2017 wordt de beleidsregel Peuteropvang Koggenland 2017 geëvalueerd.

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Uitvoeren integraal plan van aanpak jeugdoverlast	Het beperken van jeugdoverlast met 10% van het aantal overlastmeldingen ontvangen bij het Meldpunt Koggenland ten opzichte van 2014 en 2015. Bij het Meldpunt Koggenland zijn in 2014 en 2015 (t/m juni) respectievelijk 135 en 89 overlastmeldingen binnen gekomen.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Meer Inzicht krijgen in de overlastmeldingen (intern en extern) om zodoende één overzicht te hebben. 2. In een vroegtijdig stadium in contact komen met jongeren om eventuele problemen op verschillende gebieden (bijv. zorg, leerplicht, werk etc.) te voorkomen of hierbij te ondersteunen en daarnaast om overlast te beperken. 3. Uitvoering geven aan het integrale plan om jeugdoverlast binnen onze gemeente te beperken. 	<p>Uitvoering van plan van aanpak</p> <p>Bundeling van interne en externe meldpunten om zodoende een compleet beeld te krijgen van jongeren(overlast). Deze informatie is opgenomen in de voortgangsrapportage.</p>

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓	
Zomernotitie 2016	✓	✓	✓	✓	Uitvoeren plan van aanpak is gestart. Uitbreiding met ambulante werker met 24 uur per week. Meer tijd om goede vertrouwensrelatie op te bouwen met jongeren en krijgt een preventieve functie binnen het Jeugdteam.
3 ^e kwartaalrapportage 2016	✓	✓	✓	✓	Uitvoering in volle gang. Uitbreiding ambulante jongerenwerk geeft meer mogelijkheden vertrouwensrelatie op te bouwen en jeugd beter te volgen. Krijgt een preventieve functie binnen Zorgteam.
Jaarverslag 2016	✓	✓	✓	✓	Uitvoering in volle gang. Voortgangsrapportage over periode juni t/m dec. '16 inclusief voorstel voor structurele voortzetting wordt op korte termijn aan u voorgelegd. Aantal overlastmeldingen over 2014, 2015 en 2016 bedragen resp. 135, 162 en 70.

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Besluitvorming visietraject onderwijshuisvesting	Voor de zomer van 2016 is een voorstel gereed voor de bestuurlijke besluitvorming met betrekking tot de onderwijshuisvesting in de kern Avenhorn/De Goorn	Voor het einde van het jaar 2016 wordt samen met de schoolbesturen een gezamenlijke visie op de onderwijshuisvesting geformuleerd. Deze visie wordt toegevoegd aan de reeds uitgevoerde onderzoeken met betrekking tot de onderwijshuisvesting Avenhorn – De Goorn. Voor de zomer van 2016 zal op basis hiervan een voorstel gereed zijn voor de bestuurlijke besluitvorming met betrekking tot de onderwijshuisvesting Avenhorn – De Goorn.	Er is een visie op onderwijshuisvesting opgesteld. Op basis daarvan heeft de gemeenteraad gekozen voor een van de scenario's en heeft een projectopdracht vastgesteld. Een extern bureau is gevraagd de juridische implicaties in beeld te brengen op de thema's bouwheerschap, eigendom en beheer. Op basis daarvan zal een interne werkgroep de projectopdracht gaan uitwerken.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓	
Zomernotitie 2016	✓	✓		✓	Voorstel is gereed. Besluitvorming vindt eerst plaats nadat onder meer een verkeersplan is opgesteld. Besluitvorming na het zomerreces. Uitwerking in 2017.
3 ^e kwartaalrapportage 2016	✓	✓	✓	✓	In september 2016 besloten voor optie 1B (Brede school aan de Buitenroede) en wordt verder uitgewerkt in een projectopdracht voor een plan van aanpak, gericht op een definitief raadsvoorstel.
Jaarverslag 2016	✓	✓	✓	✓	Een extern bureau is gevraagd de juridische implicaties in beeld te brengen op de thema's bouwheerschap, eigendom (juridisch en economisch) en beheer. Op basis daarvan wordt de projectopdracht nader uitgewerkt.

Overige ontwikkelingen	Consequenties	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Toelichting
Verhoging bijdrage GGD	In de herziene financiële begroting GGD 2016 is een bedrag opgenomen voor het Individuele Keuzebudget (IKB). Dit is een wettelijke verplichting waarop noch de GGD, nog de gemeente invloed heeft.	✓		✓	✓	Volgens het BBV moet het nog te betalen vakantiegeld over 2016 als verplichting op de balans en als (eenmalige) exploitatielast worden opgenomen. Dat betekent dat wij over 2016 een extra bedrag moeten betalen van € 25.500. Dit bedrag is niet eerder opgenomen in de begroting.

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Implementeren nieuw subsidie- en accommodatiebeleid als uitwerking besluitvorming kerntakendiscussie (Speerpunt 2015 was ontwikkelen accommodatiebeleid)	Implementeren nieuw subsidie- en accommodatiebeleid	Implementeren nieuw subsidie- en accommodatiebeleid	De subsidieaanvragers zijn geïnformeerd over het nieuwe subsidiebeleid. De aanvraagformulieren en de afhandelingsprocedure zijn afgestemd op het nieuwe beleid. De aanvragen voor 2017, op basis van het nieuwe beleid, zijn in behandeling genomen.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓	
Zomernotitie 2016	✓	✓	✓	✓	Nieuwe beleid is gereed. In 2016 worden eerste aanvragen ingediend op basis van nieuwe beleid.
3 ^e kwartaalrapportage 2016	✓	✓	✓	✓	Speerpunt is afgerond.
Jaarverslag 2016	✓	✓	✓	✓	Speerpunt is afgerond.

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Verschuiving van inzet van specialistische hulp (2 ^e lijn) naar de 0 ^e en 1 ^e lijn	<p>Per 1 juli 2015 is de verhouding van de nieuwe aanmeldingen tweede lijnzorg (specialistische hulp) 35% tegen 65% 0de en 1e lijnzorg (door Zorgteam Koggenland). Doel is vermindering van inzet van specialistische hulp met 10 % in 2016</p> <p>Versterken van de signaleringsfunctie en voortzetten/behouden van het bereik van de vindplaatsen.</p> <p>Inzet op verdere beleidsintegratie met Jeugd.</p>	<p>Inzetten op preventie Scholing medewerkers Zorgteam Koggenland Profileren van het Zorgteam Koggenland Interne bedrijfsvoering van het Zorgteam Koggenland afstemmen op het behalen van deze verschuiving. Optimaliseren van de werkafspraken met de zorgaanbieders. Waar nodig hulp en ondersteuning bieden aan onze inwoners Zorgen voor een goede informatievoorziening over hulp en ondersteuningsmogelijkheden Input geven aan landelijke monitor 'Waar staat je gemeente?' (samenwerking VNG+CBS) Beleidsplan Sociaal Domein 'Koggenland voor elkaar' evalueren en vervolg opstellen.</p>	<p>Preventie en voorlichtingsbijeenkomsten zijn opgestart en worden verder uitgebouwd; Medewerkers diverse malen gedurende jaar geschoold (o.a. nieuw registratiesysteem en veiligheid).</p> <p>In Koggennieuws elke keer aandacht voor een ander onderdeel binnen het Zorgteam;</p> <p>Passende hulp en ondersteuning geboden aan 809 inwoners in 2016. Deze zijn via ons zorgteam begeleid naar hulp en/of ondersteuning zie ook het overzicht instroomdata en toelichting;</p> <p>Start gemaakt met aansluiting bij landelijke monitor 'Waar staat je gemeente?', vervolg/restant in 2017;</p> <p>Evaluatie afgerond, keuzenotitie opgesteld en nieuw beleidsplan Sociaal Domein in voorbereiding.</p>

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓	
Zomernotitie 2016	✓		✓	✓	Lukt op zorg "af te schalen". Inzet van netwerk en eigen kracht heeft financieel positief effect. Invoering van digitale facturering levert efficiëntere betalingsproces op. Eind 2016 komt vervolg op beleidsplan "Koggenland voor elkaar", inclusief evaluatie
3 ^e kwartaalrapportage 2016		✓	✓	✓	42% van meldingen wordt afgehandeld in 2e lijn en 58% in 1e of 0e lijn, ondanks een zorgvuldige afweging. Gemeente heeft niet altijd invloed op instroom naar gespecialiseerde hulp. Op het onderdeel Wmo wordt een onderschrijding op het budget van 865.000 verwacht. Evaluatie is afgerond en traject voor nieuw plan gestart.
Jaarverslag 2016		✓	✓	✓	Meer naar 2elijnszorg dan verwacht i.v.m. complexe problematiek bij binnengekomen casuïstiek (zie einde paragraaf totaal 47%). Alle zes Wmo-percelen opnieuw aanbesteed en (regionaal) ingekocht. Facturering jeugdhulp (m.i.v. 1 jan. '17) en Wmo nu in eigen beheer én digitaal. In november 2016 zijn we gestart met de Inkoopvoorbereiding Wmo/Jeugd 2018 samen met maatschappelijke partners. Keuzenotitie opgesteld en nieuw beleidsplan in voorbereiding.

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Effectiever benutten van het potentieel aan vrijwilligers	Meer inzetten van vrijwilligers. Doelstelling is om 10 % meer vrijwilligers in te zetten t.o.v. 2015. Vraaggericht en preventief inzetten van mantelzorgondersteuning. Versterken koppeling formele en informele zorg. Dit sluit ook aan bij het speerpunt van de verschuiving 2 ^e naar 0 ^e en 1 ^e lijnszorg	Ondersteuning bieden aan vrijwilligers door Transformatie: gerichte benadering, vast onderdeel bij Toegang/Keukentafelgesprekken. Nauwe afstemming/samenwerking met onze partners De West-Friese Uitdaging en het Kennisplatform Mantelzorg West-Friesland	Ondersteuning geboden aan vrijwilligers, doelstelling stabiel gebleven, niet verhoogd; Tijdens keukentafelgesprekken dienstverlening m.b.t. vrijwilligers /mantelzorgers specifiek onder de aandacht gebracht; Contacten partners intensificeert.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓	
Zomernotitie 2016	✓	✓	✓	✓	Het bestand van vrijwilligers groeit en wordt actief ingezet om informele hulp te matchen aan hulpvragen. Methodische aanpak keukentafel-gesprekken werpt vruchten af. Preventieve huisbezoeken aan 85+ en netwerkontsteuning wordt voortgezet. Samenwerking met West-Friese Uitdaging en Kennisplatform krijgt steeds meer vorm.
3 ^e kwartaalrapportage 2016	✓	✓	✓	✓	Bij tafelgesprekken wordt gekeken of er mantelzorgers zijn, hoe dit belast worden en of vrijwilligers kunnen worden ingezet. Ontlasting mantelzorgers door maatwerkvoorzieningen. Werkafspraken gemaakt en afgestemd met regionale samenwerkingen.
Jaarverslag 2016		✓	✓	✓	Naast aandacht tijdens keukentafelgesprekken, is inzet stabiel gebleven. Gewenste verhoging niet behaald. In Keuzenotitie variant opgenomen voor investering verhoging matches: in nieuw Beleidsplan sociaal domein wordt dit verder uitgewerkt.

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Bundeling doelgroepenvervoer	Het leerlingenvervoer, het vervoer in het kader van de jeugdzorg en het WSW vervoer in één project onderbrengen en in zijn totaliteit aanbesteden. Het betreft een regionaal project.	Koggenland neemt deel aan een regionale samenwerking om dit Europees aan te besteden. Er komt een aanbesteding voor de regiotaxi en één voor de overige vervoersstromen (leerlingen-, jeugdzorg -18 jaar, en WSW-vervoer). Vanaf augustus 2015 vinden daartoe de voorbereidingen plaats. De contracten gaan per 1 augustus 2016 in.	De Europese aanbesteding is afgerond. De nieuwe contracten zijn aangegaan.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Realisatie doelstelling 2016
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓	
Zomernotitie 2016					Geen opname in Zomernotitie 2016.
3 ^e kwartaalrapportage 2016					Geen opname in rapportage
Jaarverslag 2016	✓	✓	✓	✓	Het leerlingenvervoer wordt op basis van de nieuwe contracten op een andere wijze in rekening gebracht. De verwachting is dat een en ander kostenneutraal zal verlopen.

Instroom	Totaal 2016	Totaal 2015	Verschil %	% 2e lijn t.o.v. totaal 2016	% 2e lijn t.o.v. totaal 2015
		809	860	-5,9	47
Wmo	354	304	16,4	75	67
Jeugd	216	298	-27,5	48	51
Overige (niet WMO/Jeugd)	239	258	-7,4	4	2

Totaal	2016	2015
Klachten	0	0
Bezwaarschriften	7	38

Extra toelichting:

- Tweede lijnshulp start eerder dan de beschikking wordt afgegeven, bij situaties waar hulp meteen moet starten.
- Caseload is gegroeid ondanks lagere instroom, door langere en intensievere eerstelijns trajecten en verhoogde inzet op preventie en deelname aan vindplaatsgerichte samenwerkingsverbanden.
- Het Zorgteam heeft een sterk verhoogde inzet gehad op zichtbaarheid bij de plaatsen waar de doelgroepen zich bevinden van de ketenpartners.
- De toename tweedelijns hulp bij WMO is te verklaren door meer zichtbaarheid op multiprobleem-situaties waarbij gespecialiseerde hulp noodzakelijk was. Zowel inwoners als de ketenpartners hebben het Zorgteam in 2016 meer opgezocht en gevonden.
- De aangetroffen multi-problematiek kon bij uitstek niet opgelost/opgevangen worden door het eigen netwerk of vrijwilligers (nulde lijns) en inzet van eerstelijns hulp.
- De afname van het aantal bezwaarschriften komt doordat het herindicatieproject Huishoudelijke Hulp uitvoeringsjaar 2015 betrof. De bezwaarschriften in 2016 zijn allen na mediation ingetrokken.
- De overige instroom bestaat uit vragen waaruit geen Wmo of Jeugd beschikking voortvloeit. Voorbeelden hiervan zijn maatschappelijk werk vragen, sociaal psychologische ondersteuning, verzoeken tot vrijwilligers en intake gesprekken voor schuldhulpverlening.

Programma Welzijn en Zorg: wat heeft het gekost?

Beleidsvelden		Jaarrekening 2015	Primaire begroting 2016	Begroting 2016 na wijziging	Rekening 2016	Voordeel Nadeel
Inkomensvoorzieningen Jeugd 0 - 23 jaar Kunst, cultuur en ontwikkeling Sport, recreatie en sportaccommodaties Zorg en voorzieningen	Lasten:					
		€ 4.252.865	€ 4.444.059	€ 4.427.077	€ 4.718.073	
		€ 6.068.448	€ 6.109.236	€ 6.155.035	€ 6.284.313	
		€ 569.107	€ 543.553	€ 533.664	€ 523.414	
		€ 1.284.852	€ 1.342.185	€ 1.393.061	€ 1.301.627	
		€ 4.436.721	€ 5.162.634	€ 5.117.809	€ 3.779.462	
	Totaal lasten:	€ 16.611.993	€ 17.601.667	€ 17.626.646	€ 16.606.889	N
Inkomensvoorzieningen Jeugd 0 - 23 jaar Kunst, cultuur en ontwikkeling Sport, recreatie en sportaccommodaties Zorg en voorzieningen	Baten:					
		€ 2.358.088	€ 2.420.131	€ 2.274.858	€ 2.490.890	
		€ 3.748.712	€ 35.650	€ 35.651	€ 48.569	
		€ 15.814	€ 17.150	€ 17.150	€ 7.950	
		€ 943.439	€ 902.599	€ 902.599	€ 864.592	
		€ 600.945	€ 309.250	€ 309.250	€ 233.121	
	Totaal baten:	€ 7.666.998	€ 3.684.780	€ 3.539.508	€ 3.645.122	V
Saldo programma		€ 8.944.995	€ 13.916.887	€ 14.087.138	€ 12.961.767	N

Programma Welzijn en Zorg: overzicht investeringen

Beleidsveld	Investerings				Datum besluit	Toelichting
	Restant in 2016 van beschikbaar gesteld krediet	nieuw beschikbaar gesteld in	Realisatie 2016	Restant krediet 2016		
omschrijving krediet	2016					
Jeugd 0 - 23 jaar						
<i>Kredieten tlv reserves</i>						
Integratie-onderzoek Peuterspeelzaal en kinderopvang		€ 15.000	€ 13.366	€ 1.634	CB 03-05-2016	Onderzoek is afgerond, krediet afsluiten
Plan van aanpak Jeugd op straat		€ 125.000	€ 36.596	€ 88.404	CB 22-9-2015	
Plan van aanpak jongeren Obdam	€ 7.471	€ -	€ -	€ 7.471	RB 13-02-2012	afsluiten, krediet verbruikt
Voorbereidingskrediet huisv. Ieveling/Overhaal	€ 29.920	€ -	€ 9.720	€ 20.200	RB 16-01-2012	
<i>subtotaal kredieten tlv reserves</i>	€ 37.391	€ 140.000	€ 59.681	€ 117.710		krediet loopt door
<i>Kredieten naar balans</i>						
Voorber.krediet onderwijshuisvesting Avenhorn/De Goorn		€ 235.000	€ 3.346	€ 231.654	RB 12-09-2016	Voorbereiding nog niet afgerond
Installaties en inventaris BSU	€ 114.485	€ -	€ 11.205	€ 103.280	RB 07-05-2012	Afgerond in 2016, krediet afsluiten
<i>Subtotaal kredieten naar balans</i>	€ 114.485	€ 235.000	€ 14.550	€ 334.934		
Totaal beleidsveld 0-23 jaar	€ 151.875	€ 375.000	€ 74.231	€ 452.644		
Sport, recreatie en sportaccommodaties						
<i>Kredieten tlv reserves</i>						
Recreatieve paden bij dijkverzwaring	€ 62.500	€ -	€ -	€ 62.500	RB 30-06-2014	Nog niet bekend wanneer recreatief pad wordt aangelegd
Recreatieve vaarroute	€ 75.225	€ -	€ -	€ 75.225	RB 09-03-2006	
Wandelroutenetwerk Koggenland	€ 258.166	€ -	€ -	€ 258.166	RB 16-01-2012	Beschikbaar houden voor ontwikkeling wandelroute
<i>Subtotaal kredieten tlv reserves</i>	€ 395.891	€ -	€ -	€ 395.891		
<i>Kredieten naar balans</i>						
Subsidie vervanging dakbedekking RK Edo		€ 39.626	€ -	€ 39.626	RB 19-12-2016	Subsidie wordt betaald in 2017, doorlopen.
<i>Subtotaal kredieten naar balans</i>	€ -	€ 39.626	€ -	€ 39.626		
Totaal beleidsveld Sport, recreatie en sportacc.	€ 395.891	€ 39.626	€ -	€ 435.517		
Kunst, cultuur & ontwikkeling						
<i>Kredieten tlv reserves</i>						
Frichtiekst.toekomstbest.bibliotheek	€ 50.000	€ -	€ -	€ 50.000	RB 28-10-2013	personeel en huisvestingskosten als gevolg van gekozen variant
Totaal beleidsveld Kunst, cultuur en ontwikkeling	€ 50.000	€ -	€ -	€ 50.000		
Zorg & voorzieningen						
<i>Kredieten tlv reserves</i>						
Transitiekosten Sociaal Domein 2013 en 2014	€ -2.834	€ -	€ -	€ -2.834	RB 3-6-2013 +26-5-2014	afsluiten, krediet verbruikt
Transformatiekosten Sociaal Domein 2015	€ 23.644	€ -	€ 23.644	€ -	CB 26-05-2015	afsluiten, krediet verbruikt
Transformatiekosten Sociaal Domein 2016	€ -	€ 150.000	€ 153.436	€ -3.436	CB 24-5-2016	afsluiten, krediet verbruikt
Totaal Beleidsveld Zorg & voorzieningen	€ 20.810	€ 150.000	€ 177.080	€ -6.270		
Totaal Programma Welzijn & zorg	€ 618.576	€ 564.626	€ 251.311	€ 931.891		

Financiële verantwoording programma Welzijn & Zorg

De opvallende verschillen ten opzichte van de begroting 2016 binnen dit programma zijn:

Beleidsveld inkomensvoorzieningen: nadeel € 75.000

Belangrijkste verschillen:

- BUIG nadeel € 150.400
Er is sprake van een overschrijding op budget van € 480.000 door een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden. Het nadeel wordt gecompenseerd door een bijdrage uit de vangnetregeling ad € 329.600. De toename van het aantal uitkeringsgerechtigden is het gevolg van:
  - de komst van vergunninghouders,
  - een versnelde doorstroom vanuit de WW en
  - de instroom ex-Wajong en ex- Wsw.
- Schuldhulpverlening voordeel € 32.000
In 2016 is net als in 2015 sprake van een onderschrijding op het budget voor de schuldhulpverlening als gevolg van de normen die we hanteren. In 2017 zal een beleidsplan schuldhulpverlening worden opgesteld waarbij de normen worden geëvalueerd.
- Vreemdelingen /scholing/inburgering voordeel €20.000
Het voordeel op deze post is met name het gevolg van het onderdeel scholing. Dit project wordt doorgeschoven naar 2017.
- Samenwerkingsverband Werksaam voordeel € 20.000
Op basis van de gemaakte afspraken bij de oprichting van Werksaam krijgen de gemeenten die minder Fte's inbrengen dan bij de oprichting berekend een vergoeding van de gemeenten die meer inbrengen. Wij hebben € 62.000 ontvangen terwijl we bij de begroting rekening hebben gehouden met € 42.000.

Beleidsveld jeugd 0-23 jaar nadeel € 116.000

- Leerlingenvervoer voordeel € 30.000
Op deze post is € 30.000 minder uitgegeven dan geraamd. De bijdrage wordt regionaal berekend op basis leerlingen en kilometers.
- Jeugdzorg nadeel € 584.000
De budgetoverschrijding is met name het gevolg van een verschuiving naar duurdere zorg. Bij het opstellen van de begroting waren we ervan uitgegaan dat er meer zorgvraag in de eerste lijn opgevangen kon worden. De verschuiving naar

duurdere zorg is een landelijke tendens. Het nadelig saldo op dit onderdeel wordt onttrokken aan de reserve sociaal deelfonds waardoor het effect op het rekeningssaldo nihil is.

- PGB 2016 voordeel € 152.000
Als gevolg een restrictief beleid ten aanzien van het afgeven van PGB's jeugd is in 2016 een onderschrijding op de besteding van het budget van € 152.000.
- Diversen Jeugd voordeel € 31.000
Per saldo bedraagt het nadeel op het onderdeel jeugdzorg in 2016 € 401.000, dit is verwerkt via de reserve sociaal deelfonds.
- PGB 2015 voordeel € 149.000
Over het jaar 2015 is voor dit onderdeel € 149.000 aan ons terugbetaald door het SVB. Dit bedrag is eveneens verwerkt via de reserve sociaal deelfonds, waardoor het effect op het rekeningssaldo nihil is.
- Jeugd op straat in Koggenland voordeel € 88.000
In 2016 is € 125.000 opgenomen voor de integrale aanpak van de jeugd op straat. Hiervan is in 2016 een deel uitgevoerd. De kosten worden gecompenseerd door een bijdrage uit de reserve waardoor het effect op het rekeningssaldo nihil is.
- Lokaal speerpuntenbeleid voordeel € 20.000
In afwachting van de nieuw op te stellen nota Lokaal gezondheidsbeleid zijn in 2016 geen activiteiten opgepakt
- Subsidieplafond voordeel € 28.000
Voor contactmomenten met de GGZ is dit budget opgenomen. In 2016 is € 12.000 besteed. Het netto voordeel bedraagt € 16.000.

Beleidsveld Kunst cultuur en ontwikkeling nihil

Conform begroting uitgevoerd.

Beleidsveld sport, recreatie en sportaccommodaties voordeel € 53.000

- Investeringsbijdrage RKEDO voordeel € 39.600
In 2016 is een krediet voor de dakbedekking van RKEDO beschikbaar gesteld. Deze bijdrage komt pas in 2017 tot uitbetaling en komt ten laste van de reserve. Het effect voor de jaarrekening is nihil.
- Subsidieplafond voordeel € 22.000
In 2016 zijn minder subsidiebeschikkingen afgegeven.

Beleidsveld zorg en voorzieningen**voordeel € 1.262.000**

- Huishoudelijke hulp toelage voordeel € 74.000
Er zijn geen uitgaven gedaan voor de huishoudelijke hulp toelage 2016.
- WMO oud voordeel € 287.000
De uitgaven voor WMO oud zijn lager dan geraamd. Het voordeel wordt gestort in de reserve WMO oud.
Naast de scherp ingekochte regionale Wmo producten, zien we de effecten van de Keukentafel gesprekken duidelijk naar voren komen: Alternatieven (eigen kracht/netwerk, onze vrijwilligers) komen daarbij steeds meer naar voren en het plafond bij afgesproken beschikkingen wordt niet altijd volledig benut (bijv: er is voor € 10.000,- aan zorg afgesproken en aan het eind van het jaar is € 8.000,- gefactureerd). Daarnaast is er een landelijk beeld bij de Wmo, waarbij een groot gedeelte van de Nederlandse gemeente bij de Wmo budgetten een restant overblijft.
Idem voor Wmo nieuw.
- WMO nieuwe taken voordeel € 961.000
Het saldo is gestort in de reserve sociaal deelfonds
- Mantelzorg/vrijwilligers subsidieplafond voordeel € 44.000
Het budget subsidieplafond is lager dan geraamd, in de begroting 2017 is deze post naar beneden bijgesteld.
- CAK eigen bijdragen nadeel € 82.000
In 2016 zijn minder bijdragen van het CAK ontvangen. Niet duidelijk is hoe dit komt. Dit wordt onderzocht.
- Bijdrage GGD nadeel € 25.000
In verband met de invoering van het IKB is de bijdrage aan de GGD met € 25.000 verhoogd.

Het jaar 2016, het tweede jaar van de decentralisaties, kan, zoals aangegeven tijdens evaluatie van het beleidsplan 'Koggenland voor elkaar' 2015-2016, als een overgangsjaar worden bestempeld. Intern is er in de bedrijfsvoering nog de nodige zaken aangepast en de gewenning aan de nieuwe taken heeft gelukkig meer ruimte gekregen. Als conclusie is aangegeven dat het sociaal domein in conditie is, en dat onderstrepen ook de resultaten van de Clientervaringsonderzoeken Wmo en Jeugd.

Dit onderzoek wordt jaarlijks herhaald. Omdat transitie ook betekent dat de budgetten waarmee gewerkt wordt, groter zijn, merken we dat de

fluctuaties bij de jaarafsluiting ook groter zijn dan we gewend zijn voorheen. Met de systematiek van het sociaal deelfonds als buffer, blijven de middelen echter geormerkt voor de zorg. Op deze manier blijft zorgbudget bewaard voor zorguitgaven over een langere termijn.

Financieel overzicht sociaal domein

Ontvangsten					
	primaire begroting 2016 obv dec.circ.2015		begroting 2016 incl. mutaties obv meicirc.2016		totaal ontvangsten cf december circulaire 2016
Jeugd	€	3.674.962	€	3.738.464	€ 3.742.616
Wmo nieuw	€	2.325.260	€	2.329.135	€ 2.326.882
participatiewet - reïntegratie	€	94.002	€	100.398	€ 100.398
Participatiewet - WSW	€	1.033.752	€	1.155.647	€ 1.155.375
Totaal:	€	7.127.976	€	7.323.644	€ 7.325.271
Uitgaven					
	primaire begroting 2016		begroting 2016 incl. mutaties		totaal uitgaven 2016
Jeugd	€	3.674.962	€	3.738.464	€ 4.143.674
Wmo nieuw	€	2.325.260	€	2.329.135	€ 1.365.721
participatiewet - reïntegratie	€	94.002	€	100.398	€ 94.631
Participatiewet - WSW	€	1.033.752	€	1.155.647	€ 1.155.983
Totaal:	€	7.127.976	€	7.323.644	€ 6.760.009
Reserve sociaal deelfonds					
	AF		BIJ		Totaal
Stand per 1-1-2016				€	1.244.933
Onttrekking budget Jeugd	€	401.058			
Storting Wmo			€	961.161	
Storting PGB 2015 (jeugd en Wmo)			€	121.268	
Stand per 31-12-2016				€	1.926.304

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Plan van aanpak zonneweidelocaties	Besluitvorming uitvoering zonneweidelocatie	Vervolgoverleg provincie vanwege het ruimtelijk kader en met buurgemeente Hoorn om het project daadwerkelijk van de grond te krijgen	Overleg met Hoorn en de provincie Provinciale besluitvorming ruimtelijk kader afwachten

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓	
Zomernotitie 2016	✓	✓		✓	De besluitvorming van de provincie heeft lang op zich laten wachten en geeft voor de beoogde locaties nog geen definitief uitsluitel over de planologische haalbaarheid.
3 ^e kwartaalrapportage 2016	✓	✓		✓	De provincie heeft lang de tijd nodig gehad om het ruimtelijk kader te bepalen. Het kader is bekend en biedt voldoende ruimte om project voort te zetten.
Jaarverslag 2016	✓	✓		✓	Vanwege de ontwikkelingen medio december 2016 rond het project Distriport en de nog lopende provinciale besluitvorming daar over, maken we even pas op de plaats.

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Huisvesting vergunninghouders	Taakstelling halen	Monitoren taakstelling vergunninghouders. Uitvoering geven aan plan van aanpak taakstelling vergunninghouders	De taakstelling is gemonitord en er is uitvoering gegeven aan het plan van aanpak taakstelling vergunninghouders

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓	
Zomernotitie 2016	✓	✓	✓	✓	Van de te realiseren taakstelling van 58 zijn er nog 28 te realiseren
3 ^e kwartaalrapportage 2016	✓	✓	✓	✓	Van de taakstelling zijn er nog 12 plaatsingen te realiseren
Jaarverslag 2016					Inhoud taakstelling 2016
					Voorstand vanuit 2015
					8
					Taakstelling 1e halfjaar 2016
					27
					Taakstelling 2e halfjaar 2016
					31
				Totaal te realiseren 2016	
				50	
				Gerealiseerd	
				53	
				De taakstelling is met een voorstand van 3 gerealiseerd. Via de 2e voortgangsrapportage over het plan van aanpak verruiming taakstelling huisvesting vergunninghouders is uw raad in het 1 ^e kwartaal 2017 geïnformeerd over de uitvoering van het plan aanpak.	

Overige ontwikkelingen	Consequenties	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Toelichting
Nieuwbouw in verkoop: Polderweijde (Obdam), Buitenplaats (De Goorn) en Lijsbeth Tijds (Berkhout)	Geen	✓	✓	✓	✓	De verkoop verloopt voorspoedig.
Projecten in voorbereiding: De Tuinen (Ursem), Langereis (Ursem), Hofland (Obdam), Bavo (Ursem), Spierdijk	Geen	✓	✓	✓	✓	Geen bijzonderheden
De economische opleving leidt tot meer bouwplannen	Extra opbrengst bouwleges van € 111.000	✓	👍	✓	✓	Door uitvoering van uitgestelde – grotere- projecten en nieuwe plannen ontstaat een tijdelijke piek
Bestemmingsplannen	Geen	✓	✓	👎	✓	In de zomernotitie was een mogelijke budgetoverschrijding aangekondigd. Het budget bestemmingsplannen is toch voldoende gebleken. Wel missen we een deel legesopbrengst door verouderde bestemmingsplannen..
Ontwikkelingen meerkosten RUD	Uitvoering basistaken vraagt meer tijd	✓	👎	✓	✓	Met de RUD is overeenstemming bereikt over de meerkosten (€ 40.000) voor 2016.

Programma: Wonen & Ondernemen

Beleidsveld: Openbare ruimte

Overige ontwikkelingen	Consequenties	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Toelichting
Verbod chemische onkruidbestrijding	Het budget onderhoud Openbaar Groen is met € 73.000,- overschreden	✓	👎	✓	✓	Door uitbreiding areaal, ziektevervanging en hogere kosten niet-chemische onkruidbestrijding (meer vegen, maaien en borstelen is 3 maal duurder)

Speerpunt	Doelstelling 2016	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Uitvoering project glasvezel	Besluitvorming opstarten project aanleg gemeente breed glasvezelnetwerk	Voortzetten overleg met provincie, regiogemeenten en eventuele initiatiefnemers Besluit voor de uitvoering van het project "Aanleg glasvezelnetwerk" voorbereiden	Overleg provincie, regio, glasvezelbedrijven en voorbeeldgemeenten. Uitnodiging glasvezelbedrijf om uitvoeringsvoorstel in te dienen

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Programmabegroting 2016	✓	✓	✓	✓	
Zomernotitie 2016	✓	✓		✓	De provincie ziet hierin een taak voor zich weggelegd en onderneemt daadwerkelijke actie. De besluitvorming vergt veel tijd en er is (juridische) tegenstand van netwerkbedrijven. Koggenland is bereid een financiële bijdrage te leveren.
3 ^e kwartaalrapportage 2016	✓	✓		✓	In het najaar besluit de provincie over de aanleg en/of subsidiëring van glasvezel en de bijbehorende planning
Jaarverslag 2016	✓	✓		✓	Mede vanwege kabinetsvoornemens voor een 5G Netwerk, stelt de provincie besluitvorming weer uit. Inmiddels ligt er voor Westfriesland een uitvoeringsvoorstel van een glasvezelbedrijf. Wij onderzoeken de juridische en financiële aspecten hiervan en bereiden besluitvorming voor.

Programma Wonen en Ondernemen: wat heeft het gekost?

Beleidsvelden		Jaarrekening 2015	Primaire begroting 2016	Begroting 2016 na wijziging	Rekening 2016	Voordeel Nadeel
Omgevingstaken Woningbedrijf Grondbedrijf Openbare ruimte Economie en toerisme	Lasten:					
		€ 497.577	€ 565.500	€ 706.500	€ 554.912	
		€ 4.918.260	€ 5.107.702	€ 5.107.702	€ 5.094.205	
		€ 883.073	€ 1.176.100	€ 1.276.110	€ 1.716.113	
		€ 7.434.173	€ 7.062.957	€ 7.630.473	€ 8.031.385	
		€ 46.050	€ 68.000	€ 73.000	€ 71.261	
	Totaal lasten:	€ 13.779.133	€ 13.980.259	€ 14.793.785	€ 15.467.876	N
Omgevingstaken Woningbedrijf Grondbedrijf Openbare ruimte Economie en toerisme	Baten:					
		€ 458.193	€ 389.500	€ 389.500	€ 567.653	
		€ 6.833.607	€ 5.455.127	€ 5.455.127	€ 5.140.517	
		€ 2.170.179	€ 1.166.100	€ 1.266.110	€ 1.744.303	
		€ 317.651	€ 549.033	€ 549.033	€ 750.897	
		€ 5.106	€ 4.400	€ 4.400	€ 7.681	
	Totaal baten:	€ 9.784.736	€ 7.564.160	€ 7.664.170	€ 8.211.051	V
Saldo programma		€ 3.994.397	€ 6.416.099	€ 7.129.615	€ 7.256.825	N

Programma Wonen en Ondernemen: overzicht investeringen

Beleidsveld	Investeringen					Datum besluit	Toelichting
	Restant in 2016 van beschikbaar gesteld krediet	nieuw beschikbaar gesteld in 2016	Realisatie 2016	Restant krediet 2016			
omschrijving krediet	2016						
Omgevingstaken							
<i>Kredieten tlv reserves</i>							
Subsidie asbestverwijdering 2012	€ -	€ -	€ 1.420	€ -1.420	RB 13-02-2012	Project is afgerond. Afsluiten in 2016	
Regionale structuurvisie West/Friesland	€ 5.326	€ -	€ 4.731	€ 595	RB 22-06-2015	Project loopt nog, afsluiten in 2017	
<i>Subtotaal kredieten tlv reserves</i>	€ 5.326	€ -	€ 6.151	€ -825			
<i>kredieten naar balans</i>							
Subsidie duurzaamheidsmaatregelen aanvullend krediet startersleningen	€ -	€ -	€ -145.007	€ 145.007	RB 11-02-2013	Project is afgerond. Ontvangst is terugbetaling rente en aflossing leningen	
<i>Subtotaal kredieten naar balans</i>	€ 450.000	€ -	€ -	€ 450.000		Project loopt nog	
Totaal Beleidsveld omgevingstaken	€ 455.326	€ -	€ -138.856	€ 594.181			
Grondbedrijf							
<i>Kredieten naar balans</i>							
Voorbereidingskrediet De Tuinen	€ -	€ 100.000	€ 20.250	€ 79.750	RB 20-6-2016	Voorbereiding is in gang	
Ontwikkeling locatie Langereis Ursem	€ 75.000	€ -	€ -	€ 75.000	RB 23-02-2015	Locatie is ontwikkeling	
Totaal beleidsveld grondbedrijf	€ 75.000	€ 100.000	€ 20.250	€ 154.750			
Woningbedrijf							
<i>Kredieten naar balans</i>							
Activa woningbedrijf	€ 1.476.285	€ -	€ -38.428	€ 1.514.713			
Bouw 3 huurappartementen Ursem	€ 14.210	€ -	€ 17.498	€ -3.288	RB 22-06-2015	woningen in exploitatie genomen	
7 huurwoningen Buitenplaats De Burgh	€ 1.067.500	€ -	€ 1.075.751	€ -8.251	RB 28-09-2015	woningen in exploitatie genomen	
6 huurwoningen oliesloot Lijsbeth Tijs Berkhout	€ -	€ 1.060.000	€ 480.251	€ 579.749	RB 7-3-2016	In ontwikkeling	
4 huurwoningen Langereisschool Noorddijkerweg Ursem	€ -	€ 685.000	€ -	€ 685.000	RB 19-12-2016	In ontwikkeling	
Totaal beleidsveld woningbedrijf	€ 2.557.995	€ 1.745.000	€ 1.535.072	€ 2.767.923			
Openbare ruimte							
<i>Kredieten tlv reserves</i>							
Realisatieovereenkomst Westfrisiaweg	€ 207.464	€ -	€ -	€ 207.464	RB 13-12-2010	Betaling restant na realisatie medio 2017-2018	
parkeervoorziening winkelcentrum Obdam	€ -	€ 65.500	€ -	€ 65.500	RB 7-3-2016	Project nog starten, uitvoering in 2017	
Verkeersveilige schoolomgevingen	€ 26.664	€ -	€ -	€ 26.664	RB 26-05-2014	Beschikbaar houden voor vervolmaatregelen scholen	
Onderhoud en duurzaam veilig herinrichtingsplan Obdam	€ 388.231	€ -	€ 285.517	€ 102.714	RB 22-06-2015	Project is afgerond. Afsluiten in 2016	
Prov bijdrage herinrichting obdam	€ -139.395	€ -	€ -122.102	€ -17.293	RB 22-06-2015	minder subsidie ontvangen dan begroot ivm lagere uitg.	
Financiële bijdrage N243	€ -	€ 26.416	€ -	€ 26.416	RB 18-4-2016		
Baggeren Avenhorn/De Goorn	€ 40.000	€ -	€ 41.642	€ -1.642	RB 20-10-2008	Project is afgerond. Afsluiten in 2016	
<i>subtotaal kredieten tlv reserves</i>	€ 522.964	€ 91.916	€ 205.058	€ 409.823			
<i>Kredieten naar balans</i>							
Nieuwe machines buitendienst 2015	€ 124.461	€ -	€ -130	€ 124.591	CB 30-09-2015	Aanschaf ivm reorganisatie buitendienst uitgesteld	
<i>subtotaal kredieten naar balans</i>	€ 124.461	€ -	€ -130	€ 124.591			
Totaal Beleidsveld openbare ruimte	€ 647.425	€ 91.916	€ 204.928	€ 534.414			
Totaal Programma Wonen & ondernemen	€ 3.735.746	€ 1.936.916	€ 1.621.394	€ 4.051.268			

Financiële verantwoording programma Wonen & ondernemen

Investerings

Voor wat betreft voor projecten beschikbaar gestelde kredieten zijn er geen specifieke bijzonderheden. Er is op dit moment geen sprake van verwacht tekort op kredieten of onderbenutting door uit- of afstel.

Een aantal kredieten heeft langere doorlooptijd omdat de uitvoering een lange termijn kent (zoals wandelroutenetwerk, fietspad Markermeerdijk, parkeren Obdam). En van een aantal kredieten loopt de (financiële) afwikkeling nog door in 2017.

De opvallende verschillen ten opzichte van de begroting 2016:

Omgevingstaken:

voordeel € 329.000

- Bestemmingsplannen voordeel € 138.000
- Het saldo van product bestemmingsplannen wordt beïnvloed door de investering Voorbereidingskrediet de Tuinen waarvoor € 95.000 minder is uitgegeven. Het voordeel wordt gecompenseerd door een lagere bijdrage uit de reserve waardoor deze budgettair neutraal verloopt.
- Op de post diensten van derden en personeel van derden is sprake van een onderschrijding van €27.000 resp. € 33.000 vanwege de problematiek van legesheffing, daarom is een pas op de plaats gemaakt met de actualisering van bestemmingsplannen. Eerst stellen we nu een beheers verordening op. De verdere actualisering van de bestemmingsplannen willen we betrekken bij de voorbereidingen voor de nieuwe Omgevingswet.
- Bouwen en wonen nadeel € 12.000
- De meerkosten van de RUD ter hoogte van €40.000 leidt er toe dat de post Bijdrage gemeenschappelijke regelingen met €28.000 is overschreden. Dit zijn structurele meerkosten die meegenomen zijn in het overleg met de RUD over de overdracht van de gemeentelijke milieutaken in 2017. Wij verwachten voor die beoogde overdracht

voor 2017 en verder nog €50.000 te moeten bijramen en nemen dit mee in de zomernotitie.

- Op de post investering is er sprake van een onderschrijding van € 32.500 invoering omgevingswet en vervallen toetsing bouwplannen zijn niet doorgegaan.
- Leges omgevingsvergunning voordeel € 111.000

Op de post Leges Omgevingsvergunning is €111.000 meer ontvangen als gevolg van verhoogde bouwactiviteiten in 2016.

- Handhaving voordeel € 25.000

Op de post Handhaving (dwangsommen) is €25.000 ontvangen vanwege diverse handhavingszaken, er was niets begroot.

Woningbedrijf

voordeel € 46.000

Het resultaat van het Woningbedrijf wordt verrekend met de Reserve Woningbedrijf en heeft geen gevolgen voor de gemeentelijke exploitatie. De belangrijkste verschillen ten opzichte van de begroting 2016 van het Woningbedrijf zijn toegelicht in de paragraaf Woningbedrijf.

Grondbedrijf

voordeel € 28.000

Het resultaat van het Grondbedrijf wordt verrekend met de Reserve Grondbedrijf en heeft eveneens geen gevolgen voor de gemeentelijke exploitatie.

De belangrijkste verschillen ten opzichte van de begroting 2016 van het Grondbedrijf zijn toegelicht in de paragraaf Grondbedrijf.

Openbare Ruimte**nadeel € 199.000**

- Buitendienst Nadeel € 5.000

De post onderhoud Buitendienst is met €34.000 overschreden door veel onvoorzien onderhoud, met name aan de tractoren en kooimaaiers en benodigde vervanging van klein materieel (heggenscharen, e.d.). De overschrijding wordt opgevangen door een onderschrijding op de posten kapitaallasten (€ 20.000) en diverse andere kleinere posten van de buitendienst (€ 9.000). per saldo is er een nadeel van € 5.000.

- Onderhoud wegen Neutraal

De post Onderhoud wegen is onderschreden met een bedrag van € 83.000. Dit vanwege verschuiving van werkzaamheden naar 2017. Conform raadsbesluit van 26 november 2016 wordt dit bedrag toegevoegd aan de Voorziening onderhoud Wegen.

- Afwatering Nadeel € 41.500

Het nadeel is het gevolg van baggerwerk Avenhorn/De Goorn die ten laste van de reserve komt.

- Openbaar groen Nadeel € 32.000

De post onderhoud openbaar groen is met € 73.000 overschreden. Eerder is al toegelicht dat deze overschrijding te maken heeft met uitbreiding van areaal, vervanging van langdurig zieke medewerkers en hogere kosten niet-chemische onkruidbestrijding. Deels zijn deze kosten structureel. Op dit moment werken we aan een MOP Groen dat we in 2017 ter vaststelling aan de raad willen aanbieden en op basis waarvan het jaarlijks onderhoudsbudget wordt aangepast.

Sinds 2016 worden de huuropbrengsten (€ 50.000) van de gronden van het grondbedrijf die nog niet in exploitatie zijn genomen verantwoord op deze post. Het voordeel bedraagt per saldo € 38.000 voordelig. Voorgesteld wordt om dit voordeel toe te voegen aan het resultaat van het grondbedrijf en gunste te brengen van de reserve van het grondbedrijf.

- Vuilophaal en afvoer Nadeel € 59.000

Het nadeel wordt veroorzaakt door een naheffing 2015 van de HVC.

Financieel overzicht van de programma's wat heeft het gekost

Wat heeft het gekost?

Programma		Jaarrekening 2015	Primaire begroting 2016	Begroting 2016 na wijziging	Rekening 2016	Voordeel Nadeel
Dienstverlening en bestuur, exclusief reserves Dienstverlening en bestuur, mutaties reserves Dienstverlening en bestuur, totaal Welzijn en zorg, totaal Wonen en ondernemen, totaal	Lasten:					
		€ 18.136.863	€ 19.590.051	€ 20.232.478	€ 18.235.023	
		€ 8.040.323	€ 347.425	€ 347.425	€ 1.651.917	
		€ 26.177.186	€ 19.937.476	€ 20.579.903	€ 19.886.940	
		€ 16.611.993	€ 17.601.667	€ 17.626.646	€ 16.606.889	
		€ 13.779.133	€ 13.980.259	€ 14.793.785	€ 15.467.876	
	Totaal lasten:	€ 56.568.312	€ 51.519.402	€ 53.000.334	€ 51.961.704	N
	Baten:					
		€ 39.488.594	€ 38.917.896	€ 39.657.732	€ 39.027.308	
		€ 2.232.189	€ 1.352.566	€ 2.138.924	€ 2.295.436	
	€ 41.720.783	€ 40.270.462	€ 41.796.656	€ 41.322.744		
	€ 7.666.998	€ 3.684.780	€ 3.539.508	€ 3.645.122		
	€ 9.784.736	€ 7.564.160	€ 7.664.170	€ 8.211.051		
Totaal baten:	€ 59.172.517	€ 51.519.402	€ 53.000.334	€ 53.178.917	V	
Voordelig saldo programma's na bestemming		€ 2.604.205	€ -	€ -	€ 1.217.212	V

Financieel overzicht van de programma's: overzicht investeringen

Overzicht investeringen alle programma's

Programma	Investerings			
	Restant in 2016 van beschikbaar gesteld krediet	nieuw beschikbaar gesteld in 2016	Realisatie 2016	Restant budget
Dienstverlening en Bestuur	€ 1.506.295	€ 202.500	€ 721.642	€ 987.153
Welzijn en Zorg	€ 618.576	€ 564.626	€ 251.311	€ 931.891
Wonen en Ondernemen	€ 3.735.746	€ 1.936.916	€ 1.621.394	€ 4.051.268
Resultaat	€ 5.860.616	€ 2.704.042	€ 2.594.346	€ 5.970.312

Paragrafen

Inleiding

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten, kortweg het BBV, behandelt in titel 2.3 de paragrafen. In deze paragrafen worden de beleidslijnen neergelegd over relevante beheersmatige aspecten en de lokale heffingen.

In het eerste gedeelte van de paragrafen is een overzicht opgenomen met een toelichting op de resultaten uit het collegeprogramma 2014-2018 "Doorpakken 2.0" onder de naam Paragraaf stand van zaken uitvoering collegeprogramma 2014-2018.

Er zijn 7 verplichte paragrafen te weten:

- Lokale heffingen
- Verbonden partijen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Grondbedrijf

Daarnaast hebben we nog twee extra, niet verplichte, paragrafen toegevoegd:

- Paragraaf woningbedrijf
- Fiscale paragraaf, in verband met de gevolgen van de invoering vennootschapsbelasting voor de gemeenten.

Paragraaf stand van zaken uitvoering collegeprogramma 2014-2018

Stand van zaken uitvoering collegeprogramma 2014-2018

In het jaarverslag over 2016 wil het college graag een beeld geven over de stand van zaken rond de uitvoering van het collegeprogramma. In “Doorpakken” zijn onze voorgenomen acties en plannen op hoofdlijnen beschreven .

Het is goed om ‘ruim over de helft’ van deze collegeperiode een tussenbalans op te maken. Uiteraard geldt dat naast uitvoering geven aan het collegeprogramma natuurlijk ook ingezet is op zaken die ‘dagelijks’ onze aandacht vragen. Die zijn er in voldoende mate! Het is daarbij prettig dat wij ons ondersteund weten door een ambtelijk apparaat dat op haar taak is berekend.

OVERZICHT:

Verantwoording uitvoering collegeprogramma 2014-2018:

Programma 1 Dienstverlening en Bestuur		
Onderwerp	Resultaat	Conform college programma?
• Kerntakendiscussie	• Financiële opgaaf gehaald	✓
	• Heroriëntatie gemeentelijke taken	✓
	• Participatie inwoners/verenigingen	✓
• Regionale samenwerking	• Samenwerking geïntensiveerd in Westfries verband	✓
	• Samenwerking op bedrijfsvoering in KOM verband	✓
• Dienstverlening	• Nieuwe website; meer productafname	✓
	• Programma dienstverlening gestart en in uitvoering	✓
• Vermindering van regelgeving	• APV aangepast (jaarlijks)	✓
• Openbare Orde en Veiligheid	• Integraal veiligheidsplan	✓
	• Integrale aanpak jeugdoverlast	✓
• Financiën	• Sluitende begroting en meerjarenperspectief	✓

Programma 2 Welzijn en Zorg		
Onderwerp	Resultaat	Conform college programma?
<ul style="list-style-type: none"> Vorbereiding en uitvoering nieuwe taken sociaal domein <ul style="list-style-type: none"> - Jeugdzorg - WMO - participatiewet 	<ul style="list-style-type: none"> continuïteit van zorg 	✓
	<ul style="list-style-type: none"> binnen totaal budget uitgevoerd 	✓
	<ul style="list-style-type: none"> herindicering huishoudelijke hulp 	✓
	<ul style="list-style-type: none"> verordeningen vastgesteld 	
	<ul style="list-style-type: none"> In navolging 1^e beleidsplan Nieuw beleidsplan Sociaal Domein 	✓
<ul style="list-style-type: none"> deelname in Werksaam 	<ul style="list-style-type: none"> uitvoering taken participatiewet. Binnen wettelijke kaders toepassen van de Tegenprestatie. 	
<ul style="list-style-type: none"> Onderwijshuisvesting 	<ul style="list-style-type: none"> Locatiekeuze onderwijshuisvesting Avenhorn/De Goorn 	✓
<ul style="list-style-type: none"> Jeugdbeleid 0-23 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> Nieuw beleid peuterspeelzaalwerk 	✓
	<ul style="list-style-type: none"> Uitbreiding Jongerenwerk 	✓
	<ul style="list-style-type: none"> Integrale aanpak "Jeugd op straat" 	✓
<ul style="list-style-type: none"> Kunst en cultuur 	<ul style="list-style-type: none"> Nieuwe kaders bibliotheekwerk (financieel en inhoudelijk) 	✓
	<ul style="list-style-type: none"> Muziekonderwijs basisscholen 	✓
	<ul style="list-style-type: none"> 	

Onderwerp	Resultaat	Conform college programma?
• sport	• Nieuw accommodatiebeleid	✓
	• Diverse investeringssubsidies verstrekt	✓
• Vergunninghouders	• Integrale aanpak opgesteld en in uitvoering	✓
	• Taakstelling uitgevoerd	✓

Programma 3 Wonen en Ondernemen		
Onderwerp	Resultaat	Conform college programma?
• Woningbouw	• Mede door inzet van het woningbedrijf projecten losgetrokken in Buitenplaats en Lijsbeth Tijs	✓
	• Planontwikkeling de Tuinen en Langereisschool	✓
• Woningbedrijf	• Toekomstvisie vastgesteld	✓
• Milieu	• Meewerken aan initiatieven voor zonneweides	✓
• Economie	• Diverse maatregelen doorgevoerd om MKB klimaat te verbeteren	✓
	•	

Onderwerp	Resultaat	Conform college programma?
	<ul style="list-style-type: none"> Winkelsluitingstijden verruimd 	
<ul style="list-style-type: none"> Recreatie 	<ul style="list-style-type: none"> Vergroten aantal fiets- en wandelvoorzieningen 	
<ul style="list-style-type: none"> Glasvezelnetwerk 	<ul style="list-style-type: none"> Intensief onderzoektraject doorlopen. Nog geen concreet resultaat, wel zicht op voorstel vóór zomerreces 2017 	

Toelichting op de resultaten:

Programma 1 Dienstverlening en Bestuur:

- Er is uitvoering gegeven aan de Kerntakendiscussie. Daarbij is zowel resultaat geboekt op de financiële opgaaf als op het gebied van een oriëntatie op de rol van de gemeente. Het interactieve proces dat met onze inwoners en maatschappelijke organisaties is gevoerd is als een verrijking ervaren.
- De gemeentelijke website is vernieuwd en biedt steeds meer digitale mogelijkheden voor onze inwoners.
- Via een jaarlijkse review op onze APV dringen we regels terug. Bij lopende zaken houdt het college het uitgangspunt van 'minder regels' voor ogen.
- Het belang van de regionale samenwerking in onze regio West Friesland wordt volop onderkent en Koggenland werkt daar graag in mee. Zowel in sub- als in regionaal verband zijn mooie resultaten geboekt qua beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering. Ook op het terrein van Bedrijfsvoering zijn mooie stappen gezet.
- Onder meer via het houden van dorpsgesprekken geven wij invulling aan de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van inwoners en gemeentelijke overheid voor hun leef-, werk- en woonomgeving. Samen werken aan vitale gemeenschappen in onze kernen.
- Op het gebied van openbare orde en veiligheid is het Integraal Veiligheidsplan opgezet en uitgevoerd in samenhang met regionale plannen. De integrale aanpak van overlast jeugd werpt vruchten af.
- Mede door aansluiting bij DeSom is Koggenland in staat om het belang van veilig informatiebeheer en het functioneren van onze ICT huishouding op orde te hebben.
- De raad heeft de Strategische Visie 'Krachtig Koggenland' vastgesteld, die tevens de basis biedt voor versterking van de ambtelijke (strategische)slagkracht.

Programma 2 Welzijn en Zorg:

- Na een intensief voorbereidingstraject is met ingang van 2015 de gemeente verantwoordelijk voor nieuwe taken binnen het sociaal domein; Jeugdzorg, nieuwe WMO en de Participatiewet. De vele energie die in die voorbereiding is gestoken heeft zich uitbetaald vanaf het moment van uitvoering. De zorgverlening is gecontinueerd, waarbij uiteraard wel gekeken is of de zorg nog passend, effectief en betaalbaar was. Ondanks een sterk verslechterend financieel perspectief (vanwege kortingen) zijn wij erin geslaagd om ook financieel in de pas te blijven. Met zorg en aandacht voor de cliënt is het proces rond de Herindicatie van de Huishoudelijke Hulp volgens planning verlopen.
- Een nieuwe beleidsplan Sociaal Domein is vastgesteld. Het vormt het kader voor de transitie die wij zijn ingezet.
- Sinds 2015 voert WerkSaam ook namens Koggenland de gemeentelijke taken op het terrein van de Participatie uit. De uitstroom is groter dan voorzien. Vanwege de economische crisis en de toename van het aantal vergunninghouders is de instroom in 2014-2016 hoger geweest dan voorafgaand aan die periode.
- Koggenland biedt een collectieve ziektekostenverzekering aan voor inwoners met een laag inkomen.
- Een nieuw accommodatiebeleid is doorgevoerd, waarbij harmonisatie is toegepast en waarbij méér helderheid is gekomen over verantwoordelijkheden.
- Er zijn diverse investeringssubsidies verstrekt, conform het aangepaste subsidiebeleid.
- Een integrale aanpak voor vergunninghouders ontwikkeld en in uitvoering gekomen. Koggenland heeft bijgedragen aan Noodopvang én is in staat om de forse toename van de taakstelling huisvesting uit te voeren.
- De subsidie voor de bibliotheek is naar een acceptabel niveau teruggebracht. Een meer passende huisvesting is gerealiseerd.

- Het schoolmaatschappelijk werk is uitgebreid.
- De capaciteit van ons ambulante jongerenwerk is uitgebreid en vormt een belangrijke schakel in de overlast.
- Er heeft besluitvorming plaatsgevonden over de locatie voor de nieuwe onderwijsvoorziening in de kern Avenhorn/De Goorn. In samenspraak met de twee schoolbesturen is een visietraject afgerond hetgeen de basis vormt voor het verdere proces.

Programma 3 Wonen en Ondernemen:

- Woningbouwprojecten die stillagen zijn mede door inzet van ons Woningbedrijf vlot getrokken. Buitenplaats, Lijsbeth Tijs en Polderweijde zijn weer in ontwikkeling gebracht. Er wordt gedoseerd gebouwd, de zo belangrijke doorstroming is weer op gang gekomen. Kwaliteit en duurzaamheid van de woningen en wijk staan voorop. Naast nieuwbouw in de grote kernen wordt naarstig gezocht naar mogelijkheden om in kleinere kernen woningbouw voor eigen behoefte mogelijk te maken. In Ursem worden de leeggekomen locaties Langereisschool en Bavo school ontwikkeld. Verder is het project De Tuinen fase I planologisch voorbereid. Er is overeenstemming bereikt met de Woonschakel om aan hen grond te verkopen in plan Hofland voor de realisatie van 18 huurwoningen.
- De dienstverlening van ons Woningbedrijf aan onze huurders is verder verbeterd. Snelle en correcte afhandeling van storingen en gebreken zijn mede door een geïmplementeerd softwaresysteem beter geborgd.
- Via de snelle realisatie van het Gezondheidscentrum De Goorn is invulling gegeven aan de ambitie om daar waar de markt het niet kan of wil oppakken, te investeren in maatschappelijk vastgoed. Met het Gezondheidscentrum in De Goorn hebben we met een relatief lage investering een belangrijke voorziening gerealiseerd.

Het naar voren trekken van de renovatie van de buitenruimte maakt het geheel af.

- Het Meerjaren Onderhoudsplan Wegen is vastgesteld. Onderhoudskosten zijn duurzaam geborgd in de begroting. Voor het Meerjarenonderhoudsplan Groen geldt dat dit plan nog voor de zomer 2017 wordt vastgesteld.
- Waar mogelijk is door het college bijgedragen aan de mogelijkheden voor de ontwikkeling van zonneweides. Twee locaties zijn nu nadrukkelijk in beeld gekomen.
- Op het terrein van economische zaken is gewerkt aan meer en beter contact met ondernemers. Een ondernemerspreekuur helpt daarbij, maar ook is ingezet op een nieuwe ondernemersvereniging en is het startersloket in de lucht gekomen.
- De zondag-openstelling is fors verruimd.
- In regionaal verband zijn forse stappen gezet: De Regionale economische Agenda; Detailhandelsonderzoek; Bedrijventerreinonderzoek.
- Op recreatief gebied is verder ingezet op het vergroten van ons aanbod aan voorzieningen maar ook in het zichtbaar maken van de aantrekkelijkheid van ons gebied. We noemen: uitbreiding wandelroutenetwerk; wandelpad Oudendijk-Beets; Bruggen Mijzerpolder; Sluis Rustenburg en vaarroute. Regionaal is bijgedragen aan het Natuur- en Recreatieplan en aan de start van Bestemmingsplan 'Holland boven Amsterdam'.
- Door de succesvolle samenvoeging van de afdelingen Bouwen & Milieu en Wonen & Groen tot de afdeling Wonen & Ondernemen is de basis gelegd tot betere dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers. Door deze samenvoeging zijn wij beter voorbereid op de gevolgen van de Omgevingswet.

Paragraaf lokale heffingen

Inleiding

Naast de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn de gemeentelijke belastingen, heffingen en leges de belangrijkste inkomstenbronnen. In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de lokale heffingen en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Bij de lokale heffingen wordt onderscheid gemaakt in:

- heffingen die als algemeen dekkingsmiddel kunnen worden ingezet;
- heffingen waar prestaties tegenover staan (bestemmingsheffingen).

Algemene dekkingsmiddelen

De lokale heffingen die onder de algemene dekkingsmiddelen vallen zijn:

- onroerende-zaakbelastingen
- hondenbelasting
- forensenbelastingen

Beleid lokale heffingen

Een beleid voor en over de lokale belastingen is niet vastgelegd. Jaarlijks worden de tarieven aangepast met een correctie voor de inflatie. Bij de onroerende zaakbelastingen houden we eveneens rekening met de gemiddelde waardeontwikkeling van de objecten: woningen en (bedrijfs)gebouwen.

Onroerende zaakbelastingen

Onder de naam "onroerendezaakbelastingen" worden drie directe belastingen geheven, te weten:

- een eigenarenbelasting van de eigenaar van een woning
- een eigenarenbelasting van de eigenaar van een niet-woning
- een gebruikersbelasting van de gebruiker van een niet-woning

Bij de kerntakendiscussie is besloten om de opbrengst van de OZB verhogen. Uitgangspunt hierbij was dat we het tarief verhogen naar het laagste OZB tarief van de Westfriese gemeenten. Uw raad heeft besloten om deze verhoging te spreiden over twee jaar, te weten 50% in 2016 en 50% in 2017.

De werkelijke opbrengst OZB is 2,1% lager dan de geraamde opbrengst. Dit wordt veroorzaakt door:

- de minder gestegen WOZ-waarde t.o.v. de landelijke trend, waar we het tarief mee berekenen en;
- leegstand en gewijzigde jurisprudentie t.a.v. de taxatie van verzorgingshuizen en campings.

Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een belasting geheven voor het houden van één of meer honden. De houder van de hond(en) krijgt de aanslag. De opbrengst is vrij te besteden en wordt o.a. gebruikt voor het ruimen van hondenpoep.

Bij de kerntakendiscussie heeft u besloten om het tarief voor de hondenbelasting in 2 stappen te verhogen tot het gemiddelde tarief in de regio West-Friesland. In 2016 is eerste tranche doorgevoerd.

Bij de behandeling van de begroting 2017 heeft u dit standpunt verlaten en besloten om de opbrengst hondenbelasting structureel te verlagen van € 90.000 naar € 30.000 en te besteden aan het voorkomen van overlast en het ruimen van hondenpoep.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven van personen die, zonder dat ze hun hoofdverblijf in de gemeente hebben, meer dan negentig dagen per jaar een gemeubileerde woning tot hun beschikking hebben voor zichzelf of voor hun gezin. Besloten is om vanaf het belastingjaar 2016 het tarief in 2 jaar te verhogen tot het gemiddelde tarief binnen de regio West-Friesland (€ 181,48).

De opbrengst 2016 is hoger dan geraamd. Door nieuwbouw op de parken, verkoop van vakantiewoningen aan particulieren en beëindigde gedoogbeschikkingen zijn er meer forensen dan geraamd.

Bestemmingsheffingen

In Koggenland zijn de volgende bestemmingsheffingen van toepassing:

- rioolheffing
- afvalstoffenheffing
- grafrechten
- leges

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een zelfstandig eigendom dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering.

De basis voor de berekening van de tarieven is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en de aan het riool gerelateerde kosten zoals eerder is aangegeven bij de kerntakendiscussie ad € 358.000. De aan het riool gerelateerde kosten komen ten laste van de voorziening riolering. De verhoging heeft daardoor geen directe gevolgen voor de belastingplichtige.

Vanaf 2016 is het tarief kostendekkend.

Afvalstoffenheffing

Huisvuilcentrale (HVC) verzorgt voor de gemeente Koggenland de inzameling en verwerking van het huishoudelijke afval. De afvalstoffenheffing is gebaseerd op de kosten die HVC ons in rekening brengt.

De Raad heeft als speerpunt gesteld dat de gemeentelijke heffingen volledig kostendekkend worden. Daarom worden alle kosten die gerelateerd zijn aan het ophalen van het huishoudelijk afval doorberekend in het tarief. De verhoging ad € 336.000 wordt verdeeld over 4 jaar (jaarlijks € 84.000).

Leges

Leges burgerzaken.

Leges reisdocumenten zijn hoger dan geraamd vanwege:

- De bijschrijving van kinderen in het paspoort van de ouders is vervallen waardoor er meer aanvragen waren en
- Er is een verhoging van de legestarieven voor identiteitskaarten doorgevoerd.

Leges Omgevingsvergunning

In 2016 zijn er meer Wabo vergunningen afgegeven met name voor de Buitenplaats en Polderweijde.

Tarieven diverse heffingen en belastingen		
	2015	2016
Onroerende-zaakbelastingen		
eigenaren woningen	0,0800%	0,0868%
eigenaren niet-woningen	0,0684%	0,1019%
gebruikers niet-woningen	0,0537%	0,0823%
Afvalstoffenheffing		
eenpersoonshuishoudens	€ 232,45	€ 239,94
meerpersoonshuishoudens	€ 315,50	€ 325,67
extra container (medisch)	€ -	€ -
Rioolheffing		
woningen	€ 137,00	€ 137,00
niet-woningen (> 5 personen)	€ 274,00	€ 274,00
niet-woningen (< 5 personen)	€ 137,00	€ 137,00
niet-woningen (< 3 M3)	€ 35,00	€ 35,00
extra aansluiting	€ 35,00	€ 35,00
kamers verzorgingstehuis	€ 35,00	€ 35,00
vaste standplaats camping	€ 100,00	€ 100,00
passantenplaats camping	€ 14,00	€ 14,00
Hondenbelasting		
1e hond	€ 27,35	€ 47,58
2e hond	€ 68,30	€ 83,80
3e hond	€ 81,90	€ 115,35
elke volgende hond	€ 205,30	€ 115,35
per hondenkennel	€ 273,55	€ 339,22
Forensenbelasting		
stacaravan / chalet	€ 58,55	€ 118,02
woning	€ 116,05	€ 238,40

Opbrengst heffingen en belastingen	rekening 2015	begroting 2016	rekening 2016
algemene dekkingsmiddelen:			
onroerende zaakbelasting gebruikers	€ 203.266	€ 335.754	€ 300.019
onroerende zaakbelasting eigenaren	€ 1.900.285	€ 2.216.221	€ 2.196.491
hondenbelasting	€ 58.344	€ 89.964	€ 91.962
forensenbelasting	€ 32.255	€ 57.302	€ 64.752
totaal algemene dekkingsmiddelen	€ 2.194.150	€ 2.699.241	€ 2.653.224
heffingen:			
rioolheffing	€ 1.380.948	€ 1.382.110	€ 1.389.433
afvalstoffenheffing	€ 2.613.143	€ 2.724.882	€ 2.708.992
leges burgerlijke stand / bevolkingsregister	€ 15.987	€ 30.000	€ 18.298
leges huwelijken/partnerschap	€ 17.957	€ 20.000	€ 22.053
leges rijbewijzen	€ 50.960	€ 52.000	€ 70.899
leges reisdocumenten	€ 122.553	€ 100.000	€ 123.278
leges wabo-vergunningen	€ 291.975	€ 325.000	€ 436.835
marktgeden	€ 5.106	€ 1.900	€ 7.681
totaal heffingen	€ 4.498.629	€ 4.635.892	€ 4.777.469
totaal	€ 6.692.779	€ 7.335.133	€ 7.430.693

Lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden, kortweg COELO, stelt jaarlijks een atlas van de lokale lasten op.

Het COELO berekent de belastingdruk in de gemeente. Deze lastendruk bestaat uit de onroerende-zaakbelastingen (met een gemiddelde woningwaarde), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing, zie overzicht.

Overzicht lokale lasten 2016		
Koggenland		
Eénoudergezinnen		€ 575
Meerpersoonshuishoudens		€ 661
gemiddelde provincie NH		
Eénoudergezinnen		€ 629
Meerpersoonshuishoudens		€ 709

Paragraaf verbonden partijen

Inleiding

Een verbonden partij is een organisatie waar de gemeente zich bestuurlijk en/of financieel aan bindt. De gemeente is vertegenwoordigd in het bestuur en heeft stemrecht. Het doel van een verbonden partij dient altijd het publieke belang.

Overzicht verbonden partijen:

	Ondersteuning regionale bestuurlijke samenwerking
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	regeling centrumgemeente
Doelstelling	verzorgen van bestuurlijke ondersteuningstaken die door de deelnemende gemeenten zijn teruggenomen van het SOW
Activiteiten	periodiek bestuurlijk overleg op een aantal werkterreinen in de vorm van portefeuillehoudersoverleggen, het organiseren, faciliteren en coördineren. Daarnaast voert Hoorn een aantal daarvan afgeleide taken uit. Alle West-Friese gemeenten nemen deel aan deze regeling die bestaat uit: instellen, instandhouden en ondersteunen Urgentiecommissie Huisvesting en Klachtencommissie Huisvesting, regionale coördinatie jeugdbeleid, leerlingenadministratie leerlingenvervoer, werkzaamheden volwasseneneducatie, afwikkeling verplichtingen voormalig SOW.
financieel belang gemeente	de gemeente betaalt een bijdrage op basis van het aantal inwoners: in 2016 (totaal en per inwoner) € 9.571 € 0,43
bestuurlijk belang gemeente	de leden van het college van B&W zijn vertegenwoordigd in de uiteenlopende overleggen op de diverse terreinen; de burgemeester heeft zitting in het bestuur
eigen vermogen 31-12- 2016	niet van toepassing
vreemd vermogen 31-12-2016	niet van toepassing
exploitatieresultaat	niet van toepassing, resultaat wordt verrekend met deelnemende gemeenten
overige informatie	BBV is niet van toepassing; samenwerkingsverband is geen rechtspersoon

Recreatieschap West-Friesland	
Vestigingsplaats	Stede Broec
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Doelstelling	behartiging van de gemeenschappelijke belangen met betrekking tot de openlucht recreatie, natuur en landschap door een zelfstandig beleid te ontwikkelen en uit te voeren gericht op een rijkere, gevarieerde natuur
Activiteiten	beheer recreatieterreinen, realiseren en beheren van vaar-, fiets- en wandelroutenetwerken, beheer verblijfsrecreatieterreinen
financieel belang gemeente	de gemeente betaalt een bijdrage op basis van het aantal inwoners: in 2016 (totaal en per inwoner) € 114.169 € 5,09
bestuurlijk belang gemeente	wethouder heeft zitting in het bestuur
eigen vermogen 31-12-2016	inclusief voordelig resultaat 2016 € 2.835.000
vreemd vermogen 31-12-2016	banken en financiële instellingen € 2.588.000
exploitatieresultaat	voordelig resultaat 2016 € 1.288.000
overige informatie	www.recreatieschapwestfriesland.nl

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	
Vestigingsplaats	Alkmaar
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Doelstelling	werken aan een veilige omgeving door verkleining van risico's en beperking van leed en schade bij incidenten door het aanbieden van adequate hulp en samenwerking met alle partijen die bij veiligheid en hulpverlening betrokken zijn. Kerncompetenties zijn: sterk in samenwerking, hulpvaardig en daadkrachtig
Activiteiten	ambulancedienst, meldkamer, veiligheidshuis, GOHR, brandweer en veiligheidsbureau
financieel belang gemeente	de gemeente betaalt een jaarlijks een bijdrage op basis van: in 2016 (op basis bedrag per inwoner) € 1.353.356 € 60,23
bestuurlijk belang gemeente	de burgemeester heeft zitting in het algemeen bestuur
eigen vermogen 31-12-2016	inclusief resultaat 2016 € 6.568.000
vreemd vermogen 31-12-2016	vaste schulden (onderhandse leningen) € 45.314.000
exploitatieresultaat	over 2015 na bestemming € 2.725.000
overige informatie	www.veiligheidsregio-nhn.nl

West-Fries Archief	
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Doelstelling	historisch informatiecentrum voor West-Friesland met archieven, beeld- en geluidsmateriaal en een grote bibliotheek, door raadpleging van deze cultuurhistorische bronnen voor en over het werkgebied
Activiteiten	inspecteren en adviseren van/over archieven van aangesloten gemeenten kennis- en informatiecentrum voor de lokale en regionale geschiedenis
financieel belang gemeente	de gemeente betaalt een bijdrage op basis van het aantal inwoners: in 2016 (totaal en per inwoner) € 149.056 € 6,63
bestuurlijk belang gemeente	wethouder heeft zitting in het bestuur
eigen vermogen 31-12-2016	inclusief bestemmingsreserves en resultaatbestemming € 491.000
vreemd vermogen 31-12-2016	€ -
exploitatieresultaat 2016	voordelig resultaat € 42.000
overige informatie	www.westfriesarchief.nl

Ambulancedienst Noord-Holland Noord	
Vestigingsplaats	Alkmaar
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling via de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
Doelstelling	het leveren van kwalitatief hoogstaande zorg door middel van het verleggen van haar grenzen aan de hand van continue innovaties, een goede samenwerking met (ketenzorg) partners en het centraal stellen van de patiënt in het proces ambulancezorg
Activiteiten	voor de regulier, acute en opgeschaalde zorg conformeert de RAV zich aan de aan de relevante wet- en regelgeving. Dit geldt voor de zorg op straat en die van de meldkamer, maar ook binnen de samenwerking met ketenpartners
financieel belang gemeente	de gemeente betaald een bijdrage op basis van het aantal inwoners: in 2016 € 5.632 € 0,25
bestuurlijk belang gemeente	vertegenwoordiging via de deelname aan de Veiligheidsregio
eigen vermogen 31-12-2015	geen eigen vermogen (opgenomen in veiligheidsregio)
vreemd vermogen 31-12-2015	geen vreemd vermogen (opgenomen in Veiligheidsregio)
exploitatieresultaat	2015: nadelig resultaat € 95.000
overige informatie	www.veiligheidsregio-nhn.nl/ambulance-0

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden	
Vestigingsplaats	Alkmaar
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Doelstelling	de GGD Hollands Noorden is een regionale gezondheidsdienst voor de gemeenten en voert taken uit die opgenomen zijn in de Wet collectieve volksgezondheid. Doel is bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van de regionale bevolking. Daarbij staat collectieve preventie centraal.
Activiteiten	bewaken, bevorderen en beschermen van de gezondheid, geven van medische adviezen, voorkomen en bestrijden van infectieziekten, stimuleren van gezond gedragen en vergelijking van regionale cijfers met landelijke.
financieel belang gemeente	de gemeente betaalt een bijdrage op basis van het aantal inwoners: in 2016 (totaal en per inwoner) € 384.640 € 17,12
bestuurlijk belang gemeente	wethouder heeft zitting in het bestuur
eigen vermogen 31-12-2016	inclusief bestemmingsreserve huisvesting € 57.000
vreemd vermogen 31-12-2016	kortlopende schulden € 1.761.000
exploitatieresultaat	nadelig resultaat 2016 € 451.000
overige informatie	www.ggdhollandsnoorden.nl

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord	
Vestigingsplaats	Alkmaar
Rechtsvorm	besloten vennootschap
Doelstelling	versterking van de economische structuur van Noord-Holland, stimulering van de werkgelegenheid door het faciliteren en acquireren van bedrijven.
Activiteiten	samenbrengen van publieke en private bedrijven, stimuleren van (her)ontwikkeling van (werk)locaties, advisering en begeleiding van projecten en bedrijven voorzien van de best mogelijke werklocatie.
financieel belang gemeente	de gemeente betaalt een bijdrage op basis van het aantal inwoners: in 2016 € 43.349 € 1,93
bestuurlijk belang gemeente	gemeente Koggenland is aandeelhouder
eigen vermogen 31-12-2016	niet bekend
vreemd vermogen 31-12-2016	niet bekend
exploitatieresultaat	niet bekend
overige informatie	www.nhn.nl

Shared Service Centre DeSom	
Vestigingsplaats	Wognum
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Doelstelling	samenwerking op het gebied van ICT om de individuele kwetsbaarheid weg te nemen van de samenwerkende gemeenten, de autonomie te behouden en op termijn de ICT uit te voeren tegen minder meerkosten door efficiënte en effectieve processen en standaardisatie, vereenvoudiging van en zoeken naar ICT-oplossingen.
Activiteiten	het fundament leggen en beheren tot het ICT-fundament: het netwerk, de telefonie, kantoorautomatisering, technisch beheer- en helpdeskfunctie.
financieel belang gemeente	de gemeente betaalt een bijdrage op basis van het aantal inwoners en werkplekken
	in 2016 is een bijdrage voldaan: totaal en per inwoner € 726.965 € 32,35
bestuurlijk belang gemeente	wethouder heeft zitting in het bestuur
eigen vermogen 31-12-2016	inclusief resultaat 2016 € 631.000
vreemd vermogen 31-12-2016	vaste schuld € 4.304.000
exploitatieresultaat	voordelig resultaat 2016 € 316.000
overige informatie	www.scdesom.nl

WerkSaam West-Friesland	
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Doelstelling	samenwerking op het gebied van de uitvoering van de Participatiewet en verbeteren van de dienstverlening aan werkgevers en werknemers
Activiteiten	efficiëntere en effectievere dienstverlening door samenwerken tussen gemeenten
financieel belang gemeente	gezamenlijk uitvoeren van takenpakket re-integratie, inkomensverstrekking
financieel belang gemeente	bijdrage 2016 € 3.766.333
bestuurlijk belang gemeente	wethouder heeft zitting in het bestuur
eigen vermogen 31-12-2016	inclusief resultaat 2016 € 8.134.000
vreemd vermogen 31-12-2016	€ -
exploitatieresultaat 2016	voordelig resultaat € 468.000
overige informatie	www.werksaamwf.nl

Programmabureau Integrale Veiligheid Noord-Holland Noord	
Vestigingsplaats	Alkmaar
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Doelstelling	ondersteunen en stimuleren van de samenwerking op het gebied van de integrale veiligheid tussen de gemeente in Noord-Holland Noord
Activiteiten	focus op georganiseerde criminaliteit, high impact crime (overvallen/woninginbraken), jeugd (alcohol/schoolverzuim), maatschappelijke onrust, burgerparticipatie, overlast en risicoburgers (OGGZ problematiek)
financieel belang gemeente	de gemeente betaalt een bijdrage totaal/per inwoner € 6.279 € 0,28
bestuurlijk belang gemeente	geen bestuurlijk belang
eigen vermogen 2016	niet bekend
vreemd vermogen 2016	niet bekend
exploitatie resultaat	niet bekend
overige informatie	www.integraleveiligheidnhd.nl

NV Houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop Noord-Holland	
Vestigingsplaats	Alkmaar
Rechtsvorm	naamloze vennootschap
Doelstelling	beheren, besturen en financieren van andere ondernemingen en vennootschappen, verlenen van diensten aan ondernemingen en vennootschappen waarmee de vennootschap verbonden is en het stellen van zekerheid voor schulden van anderen
Activiteiten	zie boven
Aandelen	147 aandelen van het totaal van 4.646
financieel belang gemeente	winstdeling in dividend NUON Energy en Aliander € 77.818 jaar: 2016
bestuurlijk belang gemeente	deelname aan de AvA (aandeelhoudersvergadering)
eigen vermogen 21-12-2015	incl. herwaardering en overige reserves € 29.879.000
vreemd vermogen 31-12-2015	bestaande uit kortlopende schulden € -
exploitatie resultaat 2015	na belastingen € 2.418.000
overige informatie	n.v.t.

Regionale uitvoeringsdienst (RUD)	
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Doelstelling	professionele, efficiënte en kwalitatief goede uitvoering van de aan haar opgedragen (milieu)taken
Activiteiten	missie en visie: efficiënt organiseren en professioneel uitvoeren met ca. 140 specialisten
financieel belang gemeente	bijdrage voor 2016 € 164.020 € 7,30
bestuurlijk belang gemeente	de wethouder heeft zitting in het algemeen bestuur
eigen vermogen 31-12-2016	op basis geprgnostiseerde balans € 902.161
vreemd vermogen 31-12-2016	op basis geprgnostiseerde balans € 400.000
exploitatieresultaat 2016	voordelig resultaat € 653.405
overige informatie	www.rudnhn.nl

NV Bank Nederlandse Gemeenten	
Vestigingsplaats	's Gravenhage
Rechtsvorm	naamloze vennootschap
Doelstelling	bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank wil kosten laag houden voor maatschappelijke voorzieningen voor de burger
Activiteiten	optreden op de geld- en kapitaalmarkt als centrale inkooporganisatie voor overheden, met een groter inkoopvolume wat zich vertaalt in scherpere tarieven.
aantal aandelen	de gemeente heeft 29.016 aandelen
bestuurlijk belang gemeente	deelname aan de AvA (aandeelhoudersvergadering)
financieel belang gemeente	jaarlijkse dividenduitkering: in 2017 over 2016 € 47.586
dividend uitkering per aandeel	in 2017 over 2016 € 1,64
eigen vermogen 31-12-2016	exclusief ongerealiseerde herwaarderingen € 4.486 (in miljoen €)
eigen vermogen per aandeel	per 1-1-2016 € 67,39
vreemd vermogen 31-12-2016	€ -
exploitatieresultaat 2016	voordelig resultaat na belastingen € 369 (in miljoen €)
overige informatie	www.bng.nl

Centraal Afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland	
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Doelstelling	het vaststellen en (doen) uitvoeren van het beleid ten aanzien van huishoudelijke en andere afvalstoffen. Holland Collect is belast met de uitvoering van deze taak.
Activiteiten	beheer van de voormalige stortplaats Westwoud uitoefening van rechten en plichten zoals verbonden aan het aandeelhouderschap HVC
risico's	uitvoering van taken en bevoegdheden in het kader van de gemeenschappelijke regeling voor de nazorg van de vuilstortplaats is een voorziening opgebouwd die voldoende is voor het meest waarschijnlijk geachte scenario van 30 jaar nazorg (€ 1,9 miljoen)
bestuurlijk belang gemeente	wethouder heeft zitting in het bestuur
financieel belang gemeente	jaarlijkse dividenduitkering: in 2016 € 72.595 bijdrage uit algemene reserve € 2.788
eigen vermogen 31-12-2016	incl. resultaatbestemming 2016 € 54.286
vreemd vermogen 31-12-2016	niet aanwezig € -
egalisatievoorziening 31-12-2016	€ 1.861.066
exploitatieresultaat 2016	voordelig resultaat € 29.286
overige informatie	niet bekend

Publiek Private Samenwerking (PPS)	
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	besloten vennootschap
Doelstelling	ontwikkeling en realisatie van het plangebied Buitenplaats De Burgh in De Goorn van projectmatige woningbouw van in totaal ca. 300 woningen (i.s.m. Zeeman)
Activiteiten	zie boven
financieel belang gemeente	inbreng van de gronden en aandeel in de winst
bestuurlijk belang gemeente	afspraken met betrekking tot de realisatie van het plangebied
eigen vermogen 21-12-2015	n.v.t.
vreemd vermogen 31-12-2015	n.v.t.
exploitatieresultaat 2015	n.v.t.
overige informatie	n.v.t.

Paragraaf financiering

Inleiding

De paragraaf financiering (of treasuryparagraaf) is op grond van het bepaalde in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten, het BBV, een verplicht onderdeel in de programmabegroting en in de jaarrekening. Daarnaast zijn in de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) regels opgenomen over het financieringsgedrag van de gemeenten. Het uitgangspunt daarbij is het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid en het beheersen van renterisico's.

In de Wet FIDO zijn kaders opgenomen voor een verantwoorde, verstandige en professionele inrichting en de uitvoering van de treasuryfunctie van de gemeenten. Deze functie omschrijven wij als het sturen en het beheersen van, het verantwoorden over en het houden van toezicht op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële positie van de gemeente en de hieraan verbonden risico's.

Beleid

Zoals vermeldt zijn de activiteiten van de gemeente op het gebied van de financiering gebonden aan wettelijke regels, waarvan de belangrijkste zijn opgenomen in de Wet FIDO en de gemeentelijke verordeningen, zoals:

- Financiële verordening ex. Art. 212 gemeentewet;
- Controleverordening ex. Artikel 213 gemeentewet
- Treasurystatuut

Risicobeheer

De risico's die de gemeente loopt bij de uitvoering van de treasury taak zijn o.a.:

- Renterisico's

Dit is het risico dat de gemeente loopt als de rente sterk stijgt voor de afgesloten geldleningen of bij herfinanciering. Het risicobeheer is het bewust beperken van deze invloed.

- Kredietrisico's

Dit is het risico dat uitgezette geldleningen niet kunnen worden terugbetaald aan de gemeente. Dit risico is voor ons nihil. Overtollige middelen worden verplicht gestort op de schatkistrekening van het ministerie.

- Liquiditeitsrisico's

Het risico dat de gemeente niet over voldoende middelen beschikt om lopende betalingen te verrichten. Dit risico is nihil, we hebben een overeenkomst met de BNG die hierin voorziet (kasgeldleningen).

Om de risico's zoveel mogelijk te beperken is in de Wet FIDO een kasgeldlimiet en een renterisiconorm vastgelegd. Verderop in de paragraaf worden deze termen toegelicht.

Ontwikkelingen

Schatkistbankieren

We zijn we verplicht om onze overtollige liquide middelen bij de rijksoverheid op een zogenaamde schatkistrekening te storten. Door deze wijze van bankieren dragen we bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector en vermindert de externe financieringsbehoefte van de rijksoverheid.

Op 31 december 2016 bedraagt het saldo op de schatkistrekening afgerond € 6.500.000. Het saldo wordt gevormd door o.a.:

- de exploitatiesaldi Woningbedrijf en algemene dienst
- grondverkoop Hofland, Lijsbeth tijs en Buitenplaats
- middelen binnen het sociaal domein die nog afgerekend moeten worden.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet zorgt ervoor dat er niet te veel kortlopende leningen worden aangetrokken. De kasgeldlimiet is door het Rijk ingevoerd om risico's te beperken bij het aantrekken van geld. De limiet bepaalt in hoeverre we tekorten op de bank mogen aanvullen met kortlopend geld.

De limiet wordt berekend als een percentage (8,5%) van het begrotingstotaal bij de aanvang van het begrotingsjaar (afgerond € 53 miljoen) en bedraagt voor 2016 ca. € 4,5 miljoen.

In 2016 hebben we geen geldleningen aangetrokken.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is door het Rijk ingevoerd. Het voorkomt dat gemeenten gelijktijdig teveel leningen gaan herfinancieren. Vooral bij een stijgende rente loopt de gemeente dan risico. De renterisiconorm wordt berekend met een percentage (20%) van het begrotingstotaal (€ 53 miljoen) en bedraagt voor 2016, € 10,6 miljoen.

De aflossing op de langlopende geldleningen in 2016 bedraagt afgerond € 2 miljoen. Daarmee voldoen we aan de norm.

Leningenportefeuille

Het saldo van de langlopende geldleningen liep in 2016 terug met € 2.000.000 als gevolg van reguliere aflossing van geldleningen. Per ultimo 2016 bedraagt het saldo van de geldleningen € 10.313.000. In verband met een overschot aan liquide middelen op onze schatkistrekening is in 2016 geen extra geld geleend.

In 2016 is overleg geweest met de geldverstrekker om geldleningen versneld af te lossen. Omdat er bij versneld aflossen geen financieel voordeel te behalen is, lossen we niet extra af.

Saldo geldleningen per 1-1-2016	<u>€ 12.581.971</u>
aangetrokken geldleningen	€ -
vervroegde aflossingen op leningen	€ -
regulier aflossingen op leningen	<u>€ 2.025.815</u>
totaal saldo mutaties leningen	<u>€ -2.025.815</u>
saldo geldleningen per 31-12-2016	<u>€ 10.556.156</u>
in 2016 betaalde rente	<u>€ 162.215</u>
gemiddeld rentepercentage	<u>1,29%</u>

Renteberekening

Renteberekening		
Bedragen * € 1.000		
V= voordeel N= Nadeel		
Externe rentelasten langlopende geldleningen		€ 162
Externe rentelasten kortlopende geldleningen		€ 0
Externe rentebaten		€ 0
Subtotaal	N	€ 162
rente doorberekend aan grondexploitatie		€ 10
rente doorberekend aan woningbedrijf		€ 1.729
Rente projectfinanciering doorberekend aan taakveld		€ 31
Subtotaal	V	€ 1.771
Subtotaal door te rekenen		€ 1.609
rente eigen vermogen		€ 0
rente voorzieningen		€ 0
Totaal toe te rekenen aan taakvelden		€ 1.609
werkelijk aan taakvelden toegerekende rente		€ 0
Renteresultaat	V	€ 1.609

Lasten:

Externe rentelasten ad € 162.000

Deze rentelasten hebben betrekking op de lopende leningenportefeuille bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Baten:

Rentebaten grondexploitatie ad € 10.000

Over het gemiddeld geïnvesteerde vermogen binnen de grondexploitatie wordt in verband met gewijzigde begrotingsvoorschriften met ingang van 2016 een renteomslag toegerekend van 0,6%. Dit percentage wordt jaarlijks opnieuw berekend.

Rentebaten woningbedrijf ad € 1.729.000

Bij het woningbedrijf is sprake van interne financiering. Bij aanvang van de investering wordt het rentepercentage van de geldlening gefixeerd op het percentage van een langlopende vaste geldlening bij de BNG (25 jaar vast). De rente wordt berekend over de boekwaarde per 1 januari van het jaar en bedroeg afgerond € 1.729.000. Op 1-1-2016 bedroeg de boekwaarde afgerond € 32.250.000 en het gemiddelde rentepercentage 5.36. De toegerekende rente komt ten goede aan de exploitatie van de algemene dienst.

Rentebaten projectfinanciering ad € 31.000

Aan de investering voor de bouw van het gemeentehuis in 1983 wordt 7% rente toegerekend. Boekwaarde op 1-1-2016 bedroeg € 401.000. Daarnaast wordt nog 3% toegerekend aan de werktuigenloods van de buitendienst, boekwaarde op 1-1-2016 is € 67.000.

Paragraaf bedrijfsvoering

Speerpunten

1. Dienstverlening
2. Informatievoorziening
3. Samenwerking KOM

1. Dienstverlening

Doelstellingen:

In onze visie staan drie pijlers centraal, namelijk de klant, de politiek en de medewerker. De klant centraal is gekoppeld aan onze rol als dienstverlener. Wij zijn ons ervan bewust dat onze klant afhankelijk is van onze dienstverlening. Dit vraagt om een zorgvuldige en klantgerichte houding naar onze klant. Wij willen een betrouwbare partner zijn, die met onze inwoners en ondernemers meedenkt.

Vanuit onze rol als facilitator zetten we de politiek centraal. De ambtelijke organisatie zorgt voor een pro-actieve en zorgvuldige informatievoorziening aan de raad en het college. Het is van essentieel belang dat zij tijdig over de juiste informatie beschikken, zodat zij de juiste afwegingen en besluiten kunnen nemen. We zorgen voor kwalitatief goede voorstellen en hebben gevoel bij de politiek-bestuurlijke verhoudingen.

Als werkgever staat onze medewerker centraal. We willen een goede werkgever zijn, die zijn medewerkers kansen biedt om zich te ontwikkelen. Wij geven de medewerkers het vertrouwen en de verantwoordelijkheid om resultaten te kunnen behalen. Onze medewerkers kunnen het verschil maken in de manier waarop onze inwoners onze dienstverlening ervaren. Dit vraagt uiteraard een houding van onze medewerkers die gekenmerkt wordt door:

- pro-activiteit
- professionaliteit
- klantgerichtheid
- verantwoordelijkheid voor het resultaat

Wat hebben we gedaan?

Dienstverlening gaat over onze inwoners én ondernemers, over de manier waarop wij omgaan met de vragen die aan ons gesteld worden, over samenwerking, bereikbaarheid, beschikbaarheid, over hoe wij er voor onze inwoners willen zijn en over de manier waarop de digitalisering ons daarbij kan helpen (als middel en niet als doel op zich). Programma Dienstverlening uitgerold!

Uitgangspunten

We hebben drie uitgangspunten in onze dienstverlening vastgesteld die we hanteren, namelijk:

1. Onze inwoner en ondernemer heeft geen mogelijkheden om uit te wijken naar een andere aanbieder. Die afhankelijkheid schept een grote verantwoordelijkheid voor onze dienstverlening.
2. We maken gebruik van de maatschappelijk algemeen geaccepteerde kanalen voor onze dienstverlening
3. Alles wat we digitaal aan kunnen bieden, is digitaal beschikbaar. Wanneer fysiek contact een toegevoegde waarde heeft, dan organiseren wij een afspraak.

Klantwaarden

Naast het bepalen van de uitgangspunten in onze dienstverlening, hebben we onze doelgroepen en de daarbij behorende wensen en verwachtingen ten aanzien van de dienstverlening in kaart gebracht. Vervolgens hebben we vier klantwaarden uitgewerkt. Waarden die, in de manier waarop we onze dienstverlening vormgeven, terugkomen en waarop we aanspreekbaar zijn. De waarden zijn:

Toegankelijk

'Toegankelijk' betekent voor ons dat we niet alleen dichtbij zijn door onze betrokkenheid, maar ook door onze bereikbaarheid; heldere taal via diverse

kanalen. We zijn daarbij gastvrij, beleefd en betrouwbaar en streven naar uw gemak.

Samen

'Samen' betekent voor ons dat we ons verplaatsen in de ander, respect hebben voor elkaar en open staan voor initiatieven. Samen constructief werken, met behoud van ieders verantwoordelijkheid, aan het gewenste resultaat en daarmee een betrokken en betrouwbare partner zijn voor u.

Slagvaardig

'Slagvaardig' betekent voor ons dat wij resultaatgericht werken. Een flexibele houding en pro-activiteit staan bij ons hoog in het vaandel.

Zorgvuldig

'Zorgvuldig' betekent voor ons dat wij zorgen voor duidelijke en juiste informatie, met oog voor uw privacy.

Naast het bepalen van de uitgangspunten en het beschrijven van de klantwaarden, hebben we

Programma dienstverlening

We zijn gestart met het programma dienstverlening. De burgemeester is bestuurlijk opdrachtgever van dit programma. Het programma bestaat uit twee onderdelen, namelijk:

1. Digitale dienstverlening;
2. De borging van de visie op dienstverlening.

Digitale dienstverlening

Met de visie op dienstverlening als basis, is er een nieuwe website ingericht. Op 7 december is de nieuwe gemeentelijke website live gegaan. De belangrijkste omslag is dat onze website een volwaardig dienstverleningskanaal wordt en niet beperkt blijft tot een informatiekanaal. Het gaat erom dat de websitegebruiker niet alleen informatie krijgt, maar via logische stappen direct zaken kan regelen met de gemeente.

Om dit te bereiken zijn we aan de slag gegaan met de vormgeving en de content. Zo is de website, door middel van een 'responsive design', geschikt voor smartphone en tablet. Met een toptakenindeling leggen we focus op de meestgebruikte informatie, waardoor bezoekers veel sneller hun antwoorden

vinden en zaken kunnen regelen. Daarnaast hebben we nu de mogelijkheid om kaartinformatie te tonen en hebben we een afsprakenmodule. Inwoners kunnen online een afspraak maken met de gemeente. Dit wordt gefaseerd doorgevoerd voor een verscheidenheid aan producten en diensten.

Tot slot werkt onze gehele website via een beveiligde https-verbinding. Daarmee bieden we onze bezoekers nog meer veiligheid en privacy bij het gebruik van onze website.

De borging van de visie op dienstverlening

Om te zorgen voor de borging van de gestelde visie op dienstverlening wordt een programma gestart, waarbij alle medewerkers betrokken worden. Dit programma zal in 2017 vorm gaan krijgen.

2. Informatievoorziening

Doelstellingen

We zetten in op een kwalitatief hoogwaardige informatiehuishouding. Dit hebben we nodig om uitvoering te geven aan onze programma's. Een effectieve en efficiënte manier van werken en de beschikbaarheid van de juiste, actuele en betrouwbare gegevens zijn noodzakelijke randvoorwaarden.

Het belang van het op orde hebben van de gemeentelijke informatiehuishouding en automatisering zal in de toekomst alleen maar toenemen met het oog op de technologische ontwikkelingen. Inwoners, bedrijven en medewerkers hebben goede informatie nodig. Zonder goede informatie kunnen wij geen prestaties leveren en kunnen vragen van klanten niet of onvoldoende worden beantwoord. De informatiehuishouding en automatisering dient dan ook op orde te zijn om de dienstverlening en bedrijfsvoering optimaal te kunnen faciliteren. We streven dan ook naar:

- * klantgerichte digitale dienstverlening, met aandacht voor die mensen die (nog) minder digivaardig zijn
- * de basisgegevens zijn altijd op orde en actueel
- * de ICT-infrastructuur is stabiel, 24/7 beschikbaar en bij de tijd.

Wat hebben we gedaan?

In 2016 hebben we de volledige migratie naar SSC DeSom volbracht, inclusief nieuwe werkplekken voor alle medewerkers. De migratie naar SSC DeSom is, ondanks de uitstel in 2015, soepel verlopen en binnen de verwachte kosten gebleven.

In 2016 hebben alle Westfriesse gemeenten de aanpak vastgesteld voor het programma Harmonisatie Westfries informatielandschap, dat zijn beslag gaat krijgen in de periode 2017-2020.

Tot slot, zoals u hiervoor heeft kunnen lezen, is de website geheel vernieuwd, waardoor we betere digitale dienstverlening kunnen bieden.

3. KOM-samenwerking

Doelstelling:

We willen de goede dingen op een juiste wijze kunnen blijven doen. Wij willen op een slagvaardige, zorgvuldige en toegankelijk manier vormgeven aan onze dienstverlening, waarbij we samen werken op verschillende niveaus en met verschillende partijen om te komen tot de gewenste resultaten.

Wat hebben we gedaan?

Begin september 2016 hebben de drie colleges kennisgenomen van de evaluatie over het resultaat van de bestuursopdracht met betrekking tot de KOM-samenwerking. Die evaluatie heeft laten zien dat er geen gemeenschappelijk beeld is van de doelen van samenwerking en er is ook geen gezamenlijke behoefte om de doelen van samenwerking te expliciteren om daarmee bestuurlijk richting aan het proces te geven. Ook blijkt dat er geen gezamenlijke behoefte is om ons als KOM-gemeenten te profileren, bijvoorbeeld in Westfries verband. Ten slotte is er sprake van verschillende drijfveren en belangen om deel te nemen aan de KOM-samenwerking.

Op basis van deze conclusies heeft het college van Koggenland besloten om de eerder vastgestelde Bestuursopdracht in te trekken. Daarbij zijn de gemeentesecretarissen wel nadrukkelijk gevraagd om die samenwerkingsverbanden die meerwaarde opleveren voort te zetten en is hen de ruimte gegeven om waar zich kansen aandienen die ook te benutten. De colleges van Opmeer en Medemblik hebben een gelijklopend besluit genomen. De gemeenteraad is bijgepraat over deze ontwikkeling in het

kader van onze Strategische Visie "Krachtig Koggenland". In die visie past ook een rol voor Koggenland binnen de regionale samenwerking. Die is van belang, die krijgt ook steeds meer én beter vorm. Door een versterking van de eigen organisatie kan Koggenland ook een waardevolle bijdrage (blijven) leveren aan die samenwerking.

Bezoldiging topfunctionarissen 2014, 2015 en 2016

De Wet Normering Topinkomens (WNT) geeft voor de gemeente specifiek aan wie als topfunctionaris c.q. moet worden aangemerkt. Voor wat betreft de secretaris en de griffier zijn wij verplicht de volgende gegevens in de jaarrekening op te nemen:

Bezoldiging topfunctionarissen 2016		
	gemeente- secretaris A. Beuker	raadsgriffier P. Tromp
Functies:		
Duur dienstverband in 2016	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang van het dienstverband in Fte	1,00	0,89
Gewezen topfunctionaris	nee	nee
Echte dienstbetrekking	ja	ja
Individueel WNT-maximum	€ 178.000	€ 178.000
Bezoldiging:		
Beloning	€ 88.420	€ 62.200
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 631	€ 68
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 11.842	€ 8.026
Totaal bezoldiging	€ 100.892	€ 70.294

Bovengenoemde topfunctionarissen waren ook werkzaam in 2015 en 2014. Op verzoek van het ministerie van Binnenlandse zaken vermelden we met ingang van 2016 de namen van de topfunctionarissen.

Naast de vermelde topfunctionarissen waren er geen overige functionarissen die in 2014, 2015 en 2016 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor een vermelding op grond van de

WNT had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Bezoldiging topfunctionarissen 2015		
	gemeente- secretaris A. Beuker	raadsgriffier P. Tromp
Functies:		
Duur dienstverband in 2015	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang van het dienstverband in Fte	1,00	0,89
Gewezen topfunctionaris	nee	nee
Echte dienstbetrekking	ja	ja
Individueel WNT-maximum	€ 178.000	€ 178.000
Bezoldiging:		
Beloning	€ 89.612	€ 60.656
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 417	€ 187
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 12.293	€ 8.338
Totaal bezoldiging	€ 102.322	€ 69.180
Bezoldiging topfunctionarissen 2014		
	gemeente- secretaris A. Beuker	raadsgriffier P. Tromp
Functies:		
Duur dienstverband in 2014	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang van het dienstverband in Fte	1,00	0,89
Gewezen topfunctionaris	nee	nee
Echte dienstbetrekking	ja	ja
Individueel WNT-maximum	€ 230.474	€ 230.474
Bezoldiging:		
Beloning	€ 85.446	€ 59.706
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 515	€ 96
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.733	€ 9.347
Totaal bezoldiging	€ 99.694	€ 69.148

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Kaders onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen is een verzamelnaam voor investeringen die we hebben gedaan, onder meer in de openbare ruimte. Denk daarbij aan wegen, groen, bruggen, riolering en waterwegen. Voor het beheer en onderhoud zijn beleidskaders en kwaliteitsniveaus vastgesteld. In bijgaande tabel zijn deze kaders en de financiële gevolgen daarvan inzichtelijk gemaakt.

De toezichthouder, de provincie Noord-Holland heeft in haar kaderbrief “financieel toezicht 2016” specifieke voorwaarden gesteld met betrekking tot deze paragraaf. Er dient inzicht te worden gegeven in:

- * het actuele beleidskader
- * van toepassing zijnde kwaliteitsniveau
- * vertaling van de financiële gevolgen

Wij verwijzen daarvoor naar het onderstaande overzicht.

Onderhoud Wegen

Op 28 november 2016 is het Beheersplan 2017-2018 Wegen vastgesteld. Het jaarlijks groot onderhoudsbudget is daarmee omgevormd tot een jaarlijkse dotatie aan de onderhoudsvoorziening.

Voor het openbaar groen hebben we een MOP in voorbereiding. Deze leggen we komend jaar ter vaststelling aan de raad voor.

Samenwerken in de Waterketen en GRP

In het Bestuursakkoord Water is het Rijksstreven vastgelegd om door betere samenwerking tussen waterschappen, drinkwaterbedrijven en Rijk, provincies en gemeenten tot kwaliteitsverbetering en bezuiniging in de waterketen te komen.

In de regio West-Friesland hebben de gemeenten en HHNK elkaar opgezocht en is op diverse terreinen de samenwerking opgepakt: het gaat dan om intensieve kennisdeling en afstemming van werkzaamheden.

Provinciaal project N23 Westfrisiaweg

De werkzaamheden aan de N23 zijn eind 2016 stil komen te liggen, maar niet na intensieve voorbereiding om belangen van omwonenden bij het Projectbureau onder de aandacht te brengen, gemeentelijke infrastructuur (kabels, leidingen, riolering) tijdig te verplaatsen en een goede aansluiting op de kruisingen met de gemeentelijke wegen te waarborgen.

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen	Looptijd beheer- en onderhoudsplannen	Begroting 2016	Rekening 2016	Achterstallig onderhoud **
Wegen (inclusief kunstwerken en openbare verlichting)	Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan (raad 16-6-2013)	CROW, niveau B	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2013 - 2023	10 jaar	€ 1.009.000	€ 925.767	Geen
	MJOP wegen (raad 28-11-2016)		MJOP wegen (raad 28-11-2016)	4 jaar			Geen
	Besluit omtrent kwaliteitsniveau wegen (raad, 24-1-2012)						Geen
	Beleidsplan Openbare Verlichting (B&W, 14-3-2014)		Beleidsplan Openbare Verlichting 2014 - 2018	4 jaar	€ 97.438	€ 93.030	Geen
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan 2014 - 2018 (raad 20-10-2013)	Leidraad riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan 2014 - 2018	4 jaar	€ 830.000	€ 844.911	Geen
Water (inclusief baggeren)	Begroting 2015 (raad, 10-11-2014)	Waterschapskeur	Jaarlijkse inspectie	1 jaar	€ 37.000	€ 36.647	Geen
Groen (inclusief sportfaciliteiten)	Notitie Netheidsniveau Openbaar Groen (B&W, 2009), Accommodatiebeleid (raad, 2008)	Geen achterstallig onderhoud (kapitaalvernietiging, onveiligheid, aansprakelijkheid)	Voor onbepaalde tijd	Niet van toepassing	€ 385.000	€ 458.712	Geen
Gebouwen (exclusief onderwijs)	Meerjaren Opderhoudsplan Gebouwen (B&W, 2-3-2010)	Geen achterstallig onderhoud	2010 -2025	15 jaar	€ 430.009	€ 431.128	Geen

** Voor projecten die boven het normale onderhoud uitstijgen (herinrichting o.i.d.) maken we gebruik van de dekking uit reserves

Voor de financiële verantwoording verwijzen wij u naar het programma "wonen en ondernemen"

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risico's

In deze paragraaf treft u een overzicht van de risico's en kengetallen.

Programma Dienstverlening en Bestuur				
Risico	Omschrijving	Begroting 2016	Stand van zaken ultimo 2016	Effect
Uitkering Gemeentefonds	Lagere algemene uitkering uit het Gemeentefonds in verband met mogelijke aanpassing van de protesten tegen de uitkomst van het groot onderhoud van het Gemeentefonds	€ 175.000	De gevolgen van het groot onderhoud aan het Gemeentefonds is voor 2/3 gedeelte verwerkt. De bezwaren van de grote(re) stedelijke gemeenten hebben er toe geleid dat het resterende deel (voorlopig?) niet in de uitkering wordt opgenomen. Er is dus geen financieel risico.	€ -
Realisatie kerntakendiscussie	Huurverhoging sportaccommodaties: de voorgestelde huurverhoging kan vermoedelijk pas in 2017 gerealiseerd worden.	€ 3.000	Huur is in 2016 niet verhoogd	€ 3.000
Invoering Vpb	Op dit moment kan geen inschatting van de kosten worden gemaakt, aangezien de handreiking van de belastingdienst nog niet beschikbaar is. Vermoedelijk is rond 1 november 2015 meer bekend. Dit geldt voor eventuele kosten van automatisering.	€ 150.000	Nog niet alle uitgangspunten zijn duidelijk. Er is nog overleg met de belastingdienst over het grondbedrijf en woningbedrijf. De kosten voor de fiscale ondersteuning zijn vanaf 2017 opgenomen in de begroting.	€ -
Invoering Vpb bij gemeenschappelijke regelingen	De kosten verbonden aan een eventuele aanslag Vpb opgelegd aan gemeenschappelijke regelingen werken indirect door naar de gemeenten	€ 25.000	De meeste gemeenschappelijke regelingen voeren een overheidstaak uit en zijn niet gericht op het maken van winst. Voor het jaar 2016 zijn er nog geen gegevens bekend van de GR-en of zij onder de VpB vallen. Zodra de jaarrekeningen 2016 bekend zijn zal hier meer informatie over bekend worden. Vooral nog gaan we er vanuit dat zij geen VpB aangifte doen.	€ -
Aanslag Vpb	Er is een globale inschatting gemaakt van de baten en lasten van de economische activiteiten binnen de gemeente, die zouden kunnen leiden tot een aanslag Vpb.	€ 27.000	Op basis van de actualisering van de economische activiteiten verwachten we geen baten voor de Algemene Dienst die onder de VpB vallen. Voor de algemene dienst zullen we een nihil indienen.	€ -
Aanspreken garantstellingen	De gemeente staat garant voor de door de woningbouwcorporaties en andere instellingen aangegane geldleningen. Totaalbedrag van de gegarandeerde geldleningen bedraagt circa € 21 miljoen. Mogelijk gevolg is de betaling van de restantschulden aan derden	€ 210.000	In 2016 zijn we niet aangesproken.	€ -
Veiligheidsregio	Naast de verplichte bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling verzorgt de veiligheidsregio ook een aantal plustaken. De kosten van plustaken worden geraamd op € 15.000	€ 15.000	Budget in de zomernotitie 2016 verhoogd met € 17.000 Nog onduidelijk wat de precieze verhoging is voor 2016	€ -
Werkkostenregeling	Binnen de werkkostenregeling kan de gemeente max. 1,2% van de totale fiscale loonsom inzetten. Over het bedrag boven de vrije ruimte wordt 80% loonbelasting geheven.	€ 35.000	Per saldo hebben we over 2016 een naheffing gekregen van € 22.500. Dit is reeds verwerkt in de jaarrekening.	€ 22.500
Renterisico	Bij aangaan of conversie van kort- of langlopende geldleningen en bij een oplopend rentepercentage stijgen de rentelasten. In de begroting is rekening gehouden met een licht stijgende rente .	€ 30.000	In 2016 hebben we geen geldleningen afgesloten.	€ -
Saldo programma		€ 670.000		€ 25.500

Programma Welzijn en zorg

Omschrijving risico	Omschrijving begroting 2016	risico in €	Stand van zaken ultimo 2016	Effect
Apparaatskosten WerkSaam West-Friesland	De bijdrage voor de apparaatskosten kan worden verhoogd als men niet uitkomt met het begrote budget. Met name de ict-kosten vormen een risico.	€ 200.000	Apparaatskosten zijn in 2016 niet verhoogd.	€ -
Decentralisatie Wmo en Jeugdhulp	Er is sprake van een open-eind-regeling waardoor het mogelijk is dat de integratie-uitkering sociaal domein de komende jaren ontoereikend zal zijn. De gemeente kan echter geen cliëntenstop afkondigen.	€ 375.000	Op het totaal onderdeel Jeugd is spraken van een tekort €400.000 en op het onderdeel WMO is sprake van een overschot van € 960.000. De verschillen worden verrekend met de reserve deelfonds sociaal domein.	€ -
BUIG,WSW en re-integratie	Als er door de inwoners een groter beroep op de inkomensvoorzieningen wordt gedaan, kan het budget niet toereikend zijn. Daarnaast worden de budgetten door WerkSaam West-Friesland per gemeente afgerekend.	€ 300.000	Tekort BUIG conform werksaam € 472.000, te verwachten compensatie vangnetregeling ad € 330.000. De bedragen zijn verwerkt In de jaarrekening.	€ 142.000

Programma Welzijn en zorg

Omschrijving risico	Omschrijving begroting 2016	risico in €	Stand van zaken ultimo 2016	Effect
Apparaatskosten WerkSaam West-Friesland	De bijdrage voor de apparaatskosten kan worden verhoogd als men niet uitkomt met het begrote budget. Met name de ict-kosten vormen een risico.	€ 200.000	Apparaatskosten zijn in 2016 niet verhoogd.	€ -
Decentralisatie Wmo en Jeugdhulp	Er is sprake van een open-eind-regeling waardoor het mogelijk is dat de integratie-uitkering sociaal domein de komende jaren ontoereikend zal zijn. De gemeente kan echter geen cliëntenstop afkondigen.	€ 375.000	Op het onderdeel Jeugd is spraken van een tekort 400.000 en op het onderdeel WMO is sprake van een overschot van € 960.000. De verschillen worden verrekend met de reserve deelfonds sociaal domein.	€ -
BUIG,WSW en re-integratie	Als er door de inwoners een groter beroep op de inkomensvoorzieningen wordt gedaan, kan het budget niet toereikend zijn. Daarnaast worden de budgetten door WerkSaam West-Friesland per gemeente afgerekend.	€ 300.000	Tekort BUIG conform werksaam € 472.000, te verwachten compensatie vangnetregeling ad € 330.000. De bedragen zijn verwerkt In de jaarrekening.	€ 142.000

Saldo programma	€ 875.000	€ 142.000
------------------------	------------------	------------------

Programma Wonen en Ondernemen				
Risico	Omschrijving	Begroting 2016	Stand van zaken ultimo 2016	Effect
Onderhoud wegen	Door onvoorziene (weers)omstandigheden is eerder en grootschaliger onderhoud nodig dan geraamd.	€ 50.000	Geen overschrijding. Er hebben zich geen onvoorziene omstandigheden voorgedaan. In 2016 is een voorziening voor het onderhoud aan de wegen ingesteld	€ -
Onderhoud bruggen	Door onvoorziene (weers)omstandigheden is eerder en grootschaliger onderhoud nodig dan geraamd.	€ 50.000	Geen overschrijding. Er hebben zich geen onvoorziene omstandigheden voorgedaan.	€ -
Overname wegen van HHNK	Mogelijk overname van het onderhoud van de wegen. Door het plegen van onderhoud aan de wegen nemen de exploitatielasten toe .	PM	Wegen zijn in 2016 niet overgenomen van het HHNK.	€ -
Invoering "private bouwtoets "	In de loop van 2016 wordt de "private bouwtoets " ingevoerd. Bij invoering van de "private bouwtoets " kan de gemeente voor de bouwtoets geen leges meer heffen.	€ 75.000	Uitgesteld. Op zijn vroegst gefaseerd ingevoerd per 1/1/2018. Het is nog onduidelijk hoe dit in de bouwleges tot uiting komt.	€ -
Handhaving	De gemeente kan geconfronteerd worden met extra kosten bij handhavingsszaken (bijv. sloop en sanering)	€ 25.000	Geen extra kosten handhavingsszaken.	€ -
Hogere kosten West Frisiaweg	Uitvoering en aansluiting aan gemeentelijke infrastructuur kan meer kosten met zich meebrengen dan door de provincie wordt / is geraamd. Provincie vraagt een hogere bijdrage aan deelnemende gemeente. Of de provincie stelt dat "gemeentelijke wensen " voor rekening van de gemeente komen.	€ 225.000	Is in 2016 niet aan de orde	€ -
Woningbedrijf: Bedrijfsresultaat	Als de kosten (onderhoud, leegstand, beheer, heffingen) hoger uitvallen dan de baten (huur) ontstaat een negatief bedrijfsresultaat. Bedrijfsreserve komt onder het vereiste niveau om onvoorziene risico's op te kunnen vangen	€ 40.000	Tekorten en overschotten worden verrekend met de algemene reserve van het Woningbedrijf. In 2016 voordeling resultaat van € 46.000	€ -
Invoering Vpb	Invoering brengt administratieve lasten met zich mee (w.o. taxatiekosten voor de openingsbalans) en kan het bedrijfsresultaat nadelig beïnvloeden. Financiële gevolgen dienen te worden opgevangen binnen de bedrijfsreserve woningbedrijf.	€ 100.000	Bij het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen (BBO) is aangegeven dat de verhuur van de woningen vanuit het gemeentelijke woningbedrijf dient te worden gezien als normaal vermogensbeheer. Deloitte ondersteunt ons hierbij. De BBO heeft het verzoek voorgelegd aan het Ministerie van Financien. Het wachten is nu op een standpunt van het ministerie.	€ 7.260
Aanslag Vpb	In november 2015 komt meer duidelijkheid vanuit de belastingdienst rond de invoering van de Vpb. Het "worst-case" scenario geeft een aanslag Vpb van maximaal € 403.000, los van de overige kosten van invoer van de Vpb.	€ 403.000	Er is (medio maart 2017) nog geen reactie vanuit de BBO ontvangen over het door de gemeente ingenomen standpunt. Voor 1 juni 2017 dient de aangifte Vpb te worden ingediend. De gemeente maakt gebruik van de BECON-regeling (uitstel tot 1 mei 2018).	PM

Risico	Omschrijving	Begroting 2016	Stand van zaken ultimo 2016	Effect
Grondexploitaties: Afwaardering gemeentelijke gronden	Niet of vertraagd realiseren van "Tuindersweijde" en "De Tuinen". Mogelijke afwaardering gronden tot agrarische waarde.	€ 1.386.000	Geen vertraging "Tuindersweijde" en "De Tuinen". Niet verder afwaarderen.	€ -
Exploitatie "locatie Langereis"	De winstverwachting van deze locatie is laag, terwijl onder meer door een geconstateerde bodemverontreiniging de ontwikkelingskosten kunnen oplopen	€ 50.000	Het risico voor de bodemverontreiniging is er niet meer. De uitgeefbare grond blijft buiten de verontreiniging. Het risico dat de grondexploitatie verliesgevend wordt blijft bestaan. Dit heeft te maken met de minimale marge tussen kosten en opbrengsten.	€ -
Invoering Vpb	Het risico is aanwezig dat door de aantrekkende economie de gemeenten, die de afgelopen jaren verlies hebben moeten nemen, vanaf 2016 over dezelfde verliesgevende grondexploitaties en grondposities winstbelasting moeten gaan betalen als de markt iets aantrekt	€ 20.000	Er is medio maart 2017 nog steeds geen duidelijkheid op welke wijze de openingsbalans voor grondexploitaties moet worden berekend. SVLO komt naar verwachting in april/mei 2017 met een handreiking waarin wordt aangegeven hoe de openingsbalans per 1-1-2016 moet worden	€ 25.319
Aanslag Vpb grondexploitaties	In november 2015 komt meer duidelijkheid vanuit de belastingdienst rond de invoering van de Vpb. Mogelijke gevolgen nog niet bekend. Meer info nadat de belastingdienst meer duidelijkheid geeft. Uitgaande van huidige kennis verwachten wij in 2016 voor de huidige grondexploitaties een winst te realiseren van circa € 1 miljoen	€ 263.000	Vanuit de projectgroep Vpb van de West-Friese gemeenten is er een rekenmodel ontwikkeld om de openingsbalans per 1-1-2016 te berekenen. Deze berekeningswijze is voorgelegd aan het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen(BBO). BBO heeft nog geen reactie op de voorgestelde berekeningswijze ingenomen. Op basis van de West-Friese berekeningswijze gaat de aanslag VPB voor de grondexploitaties over 2016 circa € 11.000 bedragen. Dit bedrag wordt opgenomen in de aangifte VPB 2016.	PM
Saldo programma	Stand van zaken begroting 2016	€ 2.687.000	Stand van zaken ultimo 2016	€ 32.579
Saldo alle programma's	Stand van zaken begroting 2016	€ 4.232.000	Stand van zaken ultimo 2016	€ 200.079

Risico's:	Begroting 2016:	Jaarrekening 2016:
Algemene dienst:	€ 1.970.000	€ 167.500
Woningbedrijf:	€ 543.000	€ 7.260
Grondbedrijf:	€ 1.719.000	€ 25.319
Totaal aan risico's:	€ 4.232.000	€ 200.079

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat de risico's, welke zijn opgenomen in deze paragraaf, zijn opgevangen binnen de jaarrekening 2016 of middels het beschikbaar stellen van een budget of krediet.

Kengetallen

Met ingang van de begroting 2016 is de gemeente verplicht de volgende 5 kengetallen toe te voegen in de paragraaf "weerstandsvermogen en risicobeheersing".

- **Netto schuldquote**   **Hoe lager dit % hoe beter**
Weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.
- **Solvabiliteit**   **hoe hoger het % hoe beter**
De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.
- **Grondexploitatie**   **Hoe lager dit % hoe beter**
Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.
- **Structurele exploitatieruimte**   **Hoe hoger het % hoe beter**
De relevantie van het kengetal structurele exploitatieruimte is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.
- **Belastingcapaciteit**   **Hoe lager dit % hoe beter**
Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt).

De ratio's hebben drie verschillende categorieën met de volgende betekenis:

Financieel kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	van 20% t/m 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	van 20% t/m 35%	> 35%
Structurele Exploitatieruimte	> 0 %	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95 %	van 95% t/m 105%	> 105%
Categorie A	Groen	laagste risico	
Categorie B	Oranje	meer risico dan A	
Categorie C	Rood	meer risico dan A,B	

De kengetallen kunnen behulpzaam zijn bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De kengetallen zijn bedoeld voor de gemeenteraad en hebben geen functie in het kader van het financieel toezicht op de gemeente door de provincie.

Voor de gemeente Koggenland zijn de volgende ratio's berekend:

Financieel kengetal	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016	Categorie
Netto Schuldquote	24,1%	28,7%	7,6%	A
Solvabiliteitsratio	50,6%	49,7%	54,8%	A
Grondexploitatie *1)	53,2%	55,1%	45,3%	C
Structurele exploitatieruimte	-2,30%	-1,00%	-0,26%	C
Belastingcapaciteit	87,5%	104,0%	98,7%	B

*1) Toelichting kengetal grondexploitatie: ondanks de indeling in Categorie C, volgens de normen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, zijn de grondexploitaties (met uitzondering van locatie Langereis Ursem) winstgevend.

Paragraaf Grondbedrijf

Eerder is al aangegeven dat er sprake is van een opleving in bouwactiviteiten. Dat geldt niet alleen voor particulieren en ontwikkelaars. Ook in de gemeentelijke ontwikkelplannen is – overigens nog relatief bescheiden – merkbaar dat de verkoop van woningen en kavels weer wat in de lift zit.

In 2016 waren de gemeentelijke activiteiten op dit gebied gericht op:

- * ontwikkelprojecten inbrengen bij provincie, regionale woonvisie en regionale structuurschets
- * doorontwikkeling lopende exploitaties (Buitenplaats De Burgh, Hofland, Zuidermeer, Lijsbeth Tijs, Vredemaker Oost, Polderweijde, Langereis)
- * planvoorbereiding (De Tuinen Ursem, Tuindersweijde Obdam, Spierdijk, Bavolocatie Ursem).

Financiële aspecten

In het kader van risicomanagement is een gemeentebreed weerstandsvermogen bepaald, waar de grondexploitaties onderdeel van uit maken. Omdat planning en uitvoering vaak jaren duren, kunnen de verwachte en werkelijke winst flink verschillen. Gezien de grote financiële belangen van de gemeente bij de grondexploitaties worden de exploitatieberekeningen daarom elk jaar herzien.

In 2016 is veel overleg geweest met fiscalisten, de Belastingdienst, de VNG en de Vereniging van Grondbedrijven over het financieel beheer binnen het grondbedrijf vanwege de per 1 januari 2016 verplichte vennootschapsbelasting.

In de administratie zijn aanpassingen gedaan, maar nog steeds kan de Belastingdienst geen uitsluitel geven over de uiteindelijke consequenties. Dit is daarom ook meegenomen in de risicoparagraaf van de begroting.

Hieronder volgt de winstverwachting voor de in exploitatie genomen gronden.

Exploitatieresultaat bouwgrondexploitaties						
Bouwgrond exploitatie	boekwaarde 1-1-2016	Rekening 2016	Boekwaarde 31-12-2016	Verwachte kosten / opbrengsten	Verwacht resultaat 1-1-2017	V/N
Lijsbeth Tijs	€ 7.773	€ 848.495	€ 856.268	1.968.622	€ 2.824.890	V
Hofland II	€ 709.882	€ 224.469	€ 934.351	1.873.945	€ 2.808.296	V
Langereis Ursem	€ -277.643	€ -32.659	€ -310.302	287.917	€ -22.385	N
Buitenplaats*	€ -2.183.689	€ 344.575	€ -1.839.114	3.246.032	€ 1.406.919	V
	€ -1.743.677	€ 1.384.880	€ -358.797	€ 7.376.517	€ 7.017.720	V

* Gemeentelijk deel

Paragraaf Woningbedrijf

De activiteiten van het woningbedrijf zijn grotendeels ingekaderd door de Huisvestingswet, Huisvestingsverordening en huurwetgeving. Op 22 juni 2015 is een actualisatie van de Huisvestingsverordening vastgesteld op basis van de nieuwe Woningwet (juli 2015).

Op 8 april 2013 is het onderhouds- en verkoopbeleid vastgesteld. Met dit beleid is Koggenland de weg ingeslagen van strategisch voorraadbeheer en meer projectmatig onderhoud. Daarnaast zijn de gemeentelijke Structuurvisie en regionale woonvisie richtinggevend voor met name de nieuwbouwprojecten van het woningbedrijf.

Financiële aspecten

In 2016 is veel overleg geweest met de vijf gemeentelijk woningbedrijven in Nederland, de VNG, fiscalisten en de Belastingdienst over vennootschapsbelasting. De woningbedrijven gaan er – nauwgezet onderbouwd – van uit dat geen sprake is van belastingplichtige activiteiten. Nog altijd geeft de Belastingdienst hier over geen uitsluitel. Dit aspect is daarom meegenomen in de risicoparagraaf van de begroting.

Woningvoorraad

In 2016 zijn 7 nieuwe eengezinswoningen in het plan Buitenplaats De Burgh gerealiseerd. Daarnaast zijn stappen gezet om de 4 woningen op de vrijkomende locatie van de Langereisschool in Ursem komend jaar te realiseren.

Het verloop van de woningvoorraad is als volgt:

Jaar	Verkocht	Gebouwd
2010	2	22
2011	3	25
2012	3	12
2013	14	8
2014	19	2
2015	38*	15
2016	1	7
Totaal	80	91

*19 woningen en wooncomplex Meerzicht 55 t/m 75

Exploitatieresultaat

Op basis van de begroting 2016 verwachtten we een negatief bedrijfsresultaat van € 52.575. Het werkelijke bedrijfsresultaat, dus zonder incidentele lasten en baten, komt uit op een negatief resultaat van € 92.719

Exploitatieresultaat 2016

	begroting 2016	rekening 2016	rekening 2015
bedrijfsresultaat	€ -53 N	€ -93 N	€ -15 N
bijzondere lasten en baten (verkoop woningen)	€ 400 V	€ 139 V	€ 1.931 V
totaal exploitatieresultaat	€ 347 V	€ 46 V	€ 1.915 V

Overzicht exploitatieresultaat in € 1.000, -

Toelichting op bedrijfsresultaat

Dit negatieve verschil van € 40.144, - ten opzichte van de begroting is tot stand gekomen door dat in de begroting geen rekening is gehouden met o.a.:

- huren per saldo € 97.000, - (nadelig) mede veroorzaakt door:
  - De verkoop van 19 woningen complex "Meerzicht" (€ 54.000, - nadelig)
  - De verkoop van de overige 19 woningen 2015 (€ 45.500, - nadelig)

- Verhuurdersheffing per saldo € 77.000, - (voordelig)

Het positieve resultaat is ontstaan doordat voor de begroting 2016 de grondslag voor de berekening van de verhuurdersheffing gebaseerd is op de WOZ waarde per 1 januari 2015. De werkelijk aanslag WOZ 2015 was lager door de verkoop van de 38 woningen in 2015.

- Diverse kosten per saldo € 80.000, - (nadelig)

In de begroting was o.a. geen rekening gehouden met de extra lasten digitaliseren plattegronden woningen € 30.000, - (nadelig) en de aanschaf van het medewerkersportaal € 29.000, - (nadelig).

- Rentelasten per saldo € 50.000 (voordelig)

In de begroting was geen rekening gehouden met de verkoop van de woningen.

De huurderiving bedroeg over 2016 € 35.000, waarvan € 9.000 betrekking heeft op oninbare huren en € 29.000. Grotendeels veroorzaakt door renovatie en leegstand seniorenwoningen 55+.

Toelichting bijzondere lasten en baten

In 2016 is er 1 woning verkocht.

De boekwinst van de woning bedraagt:

Totale verkoopprijs		€ 142.172
Totale boekwaarde	-/-	€ <u>3.140</u>
Boekwinst		€ 139.031 (afgerond € 139.000,-)

Exploitatie Woningbedrijf

BATEN EN LASTEN		(x € 1000)		
Omschrijving	Begroting 2016	Verslagjaar 2016	Verslagjaar 2015	
BEDRIJFSOPBRENGSTEN				
- Huren	€ 5.068	€ 4.971	€ 4.852	
- Vergoedingen	€ 21	€ 19	€ 24	
- Overige baten	€ -	€ 7	€ 9	
- Overheidsbijdragen	€ -	€ -	€ 17	
- Verkoop woningen (boekwinst)	€ 400	€ 139	€ 1.931	
SOM DER BEDRIJFSOPBRENGSTEN	€ 5.489	€ 5.136	€ 6.833	
BEDRIJFSLASTEN				
- Afschrijvingen op materiële activa	€ 844	€ 865	€ 800	
- Onderhoudslasten	€ 1.200	€ 1.179	€ 1.054	
- Huurderving leegstand	€ 30	€ 28	€ 49	
- Huurderving oninbaar	€ 5	€ 9	€ 6	
Overige bedrijfslasten:				
- Belastingen	€ 186	€ 182	€ 184	
- Verhuurdersheffing	€ 640	€ 563	€ 527	
- Diverse kosten	€ 69	€ 149	€ 108	
- Doorberekende uren	€ 390	€ 390	€ 390	
SOM DER BEDRIJFSLASTEN	€ 3.364	€ 3.365	€ 3.118	
Bedrijfsresultaat voor toegerekende rente	€ 2.125	€ 1.771	€ 3.715	
- Rentebaten	€ 1	€ 4	€ -	
- Rentelasten	€ 1.779	€ 1.729	€ 1.800	
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING	€ 347	€ 46	€ 1.915	
- Buitengewone baten				
- Buitengewone lasten				
JAARRESULTAAT	€ 347	€ 46	€ 1.915	V

Fiscale paragraaf

Inleiding

Directe aanleiding voor het opnemen van deze paragraaf is de Wet modernisering vennootschapsbelasting overheidsondernemingen per 1 januari 2016. Deze paragraaf is niet verplicht.

Vennootschapsbelasting (VPB)

In april 2015 is de projectgroep Vennootschapsbelasting van start gegaan. De projectgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de zeven West-Friese gemeenten. Door de gemeente is een inventarisatie gemaakt van de economische activiteiten die door gemeente worden verricht. Bij deze inventarisatie ging het om de vraag in hoeverre door de gemeente Koggenland met bepaalde activiteiten in fiscale zin een onderneming wordt gedreven en winst wordt gemaakt. In de afgelopen periode hebben wij uw raad met tussentijdse rapportages Vpb geïnformeerd over de voortgang. Uitgaande van de huidige kennis en de beschikbare handleidingen van de Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO) worden mogelijk de grondexploitaties als een economische activiteit aangemerkt.

Grondexploitaties

Medio maart 2017 is er nog geen duidelijkheid over de wijze waarop de waarde van de grondexploitaties per 1 januari 2016 (zijnde de openningsbalans) moet worden gewaardeerd. Overleg is nog gaande met Vereniging Nederlandse gemeenten, Vereniging van Grondbedrijven,

belastingdienst en verschillende fiscale adviesbureaus. Vanuit de projectgroep Westfriese gemeenten is gekozen voor een rekenmodel voor het saldo beginbalans als uitgangspunt voor het jaar 2016 en de komende jaren. Dit rekenmodel is voorgelegd aan Bureau Belastingplicht Overheids-ondernemingen (BBO). Hierop is nog geen reactie ontvangen. Op basis van dit rekenmodel is een fiscale winst voor de grondexploitaties berekend op van € 40.586, tarief VPB over de eerste € 200.000 is 20% daarboven is het 25%.

Gemeentelijk woningbedrijf

In Nederland zijn nog vijf gemeentelijke woningbedrijven. Naast Koggenland zijn dat de gemeenten Ameland, Opmeer, Renswoude en Westvoorne. Op initiatief van de gemeente Koggenland trekken deze gemeenten samen op. Alle vijf gemeenten opteren voor "normaal vermogensbeheer", hetgeen betekent dat geen vennootschapsbelasting hoeft te worden betaald. Een verzoek daartoe voorzien van een fiscale analyse is ingediend bij het Bureau Belastingplicht Overheids-ondernemingen(BBO). BBO heeft het standpunt voorgelegd aan het Ministerie van Financiën. Er is hierop nog geen reactie ontvangen

Aangifte VpB

Voor 1 juli 2017 dient de aangifte VPB over 2016 te worden gedaan. De aangifte VPB 2016 wordt verzorgd door een belastingconsulent. Er is door de belastingconsulent uitstel van aangifte aangevraagd bij de belastinginspecteur, uitstel is verleend tot 1 mei 2018.

Verklaring van de accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van de gemeente Koggenland

A Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeente Koggenland gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeente Koggenland op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2016;
- 2 het overzicht van baten en lasten over 2016; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de Sisa-verantwoordingsinformatie.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (Wnt) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- de programma's en de relevante paragrafen;
- diverse bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is, zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d gemeentewet, en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in

overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

C Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, de Regeling Controleprotocol Wnt 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om

een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen

geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de gemeenteraad dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de gemeenteraad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de gemeenteraad hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 9 mei 2017

Reg.nr.: 103020/215/382/1821

Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend: mr. drs. J.C. Olij RA